

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter legitimus totus ad beneficium obtinendum requiratur. punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Ecclesia maneat in suspensio. Quapropter quoad suppleendam negligentiam collatoris ordinarij, sine dubio currit tempus semelitic, & deuolutio ad superiorem fit, vt expressè decimum est in *clement. vnt. de supplenda negligent. pralat.* & tradit ibi Gloss. *pramissa. verbo reuocari. Bonifac. n. 8. Cardinal. num. 4. Gonzalez gloss. s. 6. n. 55 Garcia 10. p. de benef. cap. 3. num. 46. Dixi quoad suppleendam negligentiam collatoris ordinarij. Nam ad impediendam illius prouisionem, iam beneficium manuale prouisum non fuerit, existimat Garcia num. 47. non esse concedendam deuolutionem. Quod non probo. Nam esto hæc beneficia sint manualia, non impedit quominus ad superiorem illorum prouisio deuoluatur. Ergo debet deuolui cum qualitatibus requisitis in *c. 2. de concess. prabende.* Quarum vna est, vt facta deuolutione ordinarij inferior prouidere non possit. Neque inde fit facta prouisione per superiorem, non posse ab inferiori ex causa iusta remoueri. Potest equidem, quia superior prouidet beneficium cum qualitatibus, quibus negligens prouidere debebat, vt bene aduertit gloss. *fin. in dicta clem. vnt. de supplenda negligent. pralat. verbo reuocari.**

12 Septimo limitat in beneficiis deuolutis, in quibus non videtur collatoribus currere tempus ad conferendum. Sed nullatenus est hæc limitatio admittenda quia in *suprad. cap. nulla. de concess. prabende.* gradatim fit deuolutio idemque habetur in *cap. licet. de supplenda negligent. pralat.* Quapropter si ad Episcopum pertinet collatio, & infra semestrem non prouidet, deuoluitur ad Metropolitanum, & deinde ad Primarem, & tandem ad Pontificem. Garcia alijs relatis, *10. p. cap. 3. num. 1.* Quod fieri non possit, nisi quilibet ex his praelatis suum tempus signatum habeat ad conferendum; quod tempus æquale est in omnibus: cum enim primo collatori semestrem concessum sit, etiam secundo collatori, cui fit deuolutio ob negligentiam primi, aliud semestrem concedi debet, vt satis insinuat in *suprad. cap. 2. de concess. prabende*: vbi omnibus collatoribus semestrem conceditur absque ulla distinctione; & capitulo conferenti iure deuolutio eundem terminum concedit, qui Episcopo competebar: ibi, *infra prescriptum terminum*, qui nullus alius est, nisi semestrem. Adde nullibi inueniri aliquam restrictionem, neque conuenientem esse, cum sint collatores diuersi; & ita tradit, alijs relatis, Lambert. *de iure patron lib. 2. part. 3. quæst. 2. art. 8. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 6. cap. 27. quæst. 12.*

13 Solum de beneficiis deuolutis ex negligentia patroni laici est aliquis difficultas; an Episcopo, qui institutio, seu collatio libera deuoluitur, competat semestrem ad collationem faciendam: Videtur namque solum quadrimestrem competere; quia succedit patrono, cui quadrimestre conceditur. Cæterum verius est semestrem concedi; quia tunc illud beneficium alias de iure patronatus prouidet Episcopus, sicut alia beneficia, quæ de illius sunt libera collatione, siquidem ob negligentiam patroni in nominando cessat eius nominatio, & libera Episcopo prouisio conceditur. Ergo æquè ac in alijs beneficiis est semestrem concedendum. Neque verum est in hoc casu Episcopum patrono propriè succedere, quia non præsentat personam alteri instituendam, sed potius excluso patrono ipsemet instituit, & ita tenet, alijs relatis Lambertia *dicto art. 8. Azor. quæst. 11. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 58. num. 18.*

14 Hoc semestrem concessum superiori, cui fit deuolutio non computatur à die deuolutionis, sed à die deuolutionis notæ. Quia quousque deuolutionis noticiam habeat, vel eam habere possit, non potest beneficium prouidere. Ergo non potest esse negligens in prouisione. Ergo non est illi tempus computandum; quia non est habile ad prouisionem: sic Lambertin. & Azor. *supra. & quæst. 10.* & pluribus decisionibus Rotæ firmat Garcia *10. p. de benef. cap. 3. num. 9.* Aloysius Riccius *praxi fori Ecclesiast. resolut. 155.* Augusti. Barbosa *3. part. de potest. Episcopi. allegat. 58. num. 18.*

15 Sed qua ratione constare possit superiorem, cui fit deuolutio habere noticiam deuolutionis, vt illi currat tempus, difficile est. Nam esto in collatore ordinatio maxime Episcopo, ex qualitate beneficij distantia locorum modo vacat, & eorum longitudine temporis præsumatur verisimilis vacationis noticia, præcipuè cum ipse reneatur diocesim singulis annis visitare. At in superiore collatore, vt g. Archiepiscopo, vnde hæc notitia præsumenda est, cum ipse non reneatur prouinciam suffraganeæ visitare, nisi causa cognita, & approbata in concilio prouinciali, quod ad summum triennio est celebrandum, iuxta Trident. *sess. 24. cap. 2. & 3. de reformat.* & prouincia suffraganeæ longè à Metropoli distet: Quod vto tradit Abbas, in *cap. sicut. de accusationib. num. 2.* quem sequitur Ananias *ibi. num. 4.* Lambertin *dicto art. 8. n. 2.* Malcard. *de probat. concl. 879. n. 10.* Metropolitanum ignorare non posse negligentiam sui suffraganeæ in beneficiorum prouisione; quod in qualibet metropoli debeant esse due personæ designatæ à prouinciali concilio, quæ sequenti concilio referant correctione, & reformatione digna iuxta dictum textum. in *c. sicut. de accusationib.* verum non est. Nam ex harum personarum designatione ad summum inferri potest vacationem Ecclesie sui suffraganeæ longo tempore contingentem ante concilij celebrationem, transacto concilio illam ignorare non posse; non tamen infertur toto eo tempore,

quo non celebratur concilium, vacationem ignorare non potuisse, cum ipse personæ solum in concilio noticiam illorum quæ reformatione digna sunt, tradere videantur obligari. Præterea plura celebrantur prouincialia concilia absque designatione harum personarum; quia non reputatur necessarium. Item nec celebrantur quolibet triennio. Ergo ex harum personarum designatione colligi non potest notitia deuolutionis. Quapropter existimo tato hanc noticiam esse præsumendam, sed illam asserenti incumbere onus probandi. Sic Garcia *10. p. de benef. cap. 3. n. num. 12. & seqq.*

DISPUTATIO IV.

Quibus beneficia sunt conferenda, seu de qualitatibus requisitis ad beneficia ex parte suscipientium.

QUARVM est dignitas, & benemeritis beneficia esse conferenda, iuxta text. in *cap. graue. de prabendu. cap. nihil est. cap. causam. que de electione. cap. cum adu. de rescript. cap. is cui de prabendis. in 6. & alibi.* Sed quia ad hanc dignitatem plura requiruntur; requiritur scilicet legitimus torus, conueniens ætas, habilis corporis, morum probitas, scientia debita, ordo, seu clericatus, intentio perseverandi in illo, & ascendendi ad superiorum, carentia censuræ, vel irregularitatis, & causis alterius impedimenti; ideo sigillatim ea in præsentî disput. explicabimus.

PUNCTVM. I.

Qualiter legitimus torus ad beneficium obtinendum requiratur.

REGULA certissima est, illegitimum iure canonico inhabile, & irregulare esse ad ordines, & beneficia recipienda. *cap. innotuit. de electione. c. vii. filij. de filij. presbyteror. c. 1. & 2. eodem. tit. in 6. cap. nisi cum pridem de renuntiat. & alij. tunc autem ciuili cõstit inhabile esse ad successionem integram alique reipublicæ munia, vt aperte cõstat ex *leg. vlt. & alij. Cod. de naturalib. liberis. & Authent. quibus modis naturalis officium sui.* Videndum ergo est, quando hæc inhabilitas contrahatur, & qualiter cesset, & quia hæc alijs materijs deferuit possunt, præcet in præsentî omnem de legitimitate matricem explicare.*

§. I.

Quando filij censeantur legitimi, vel illegitimi.

- 1 Nati ex copula fornicaria sunt illegitimi.
- 2 Natum ex solute parentibus voto simplici castitatis ligato affirmant plures esse spurium. Probabilis est esse naturale.
- 3 Item dicendum de muliere desponsata sub verbis de futuro.
- 4 Ex coniugibus impeditis petere, neque obligatis reddere, si filius nascatur est illegitimus.
- 5 Quid si vterque votum castitatis emisit? Probabilis est non esse illegitimum.
- 6 Natus ex parentibus matrimonio inualido ligatis, si adu. in parentibus bona fides, legitimus est.
- 7 Quando ante copulam cessat bona fides, illegitimus, & spurius est inde natus, & quando bona fides cessare censatur.
- 8 De filij expositis an sint legitimi? Alij affirmant, alij negant.
- 9 Quid dicendum?

Illegitimi censentur filij, eo ipso quo ex copula fornicaria nascantur. Est omnium sententia. Sed quia hæc copula fornicaria haberi potest inter personas habiles ad validè matrimonium contrahendum, vel inter personas impedidas, ideo duplex genus illegitimorum distinguendum est, scilicet iure canonico; aliud illegitimorum naturalium, hoc est procedentium à parentibus solutis, & beneficia tamen ad matrimonium contrahendum. Aliud est illorum, qui à parentibus impeditis procedunt, quique vocantur putij.

2 Sed non est leue dubium an filius natus ex solis parentibus, sed voto simplici castitatis ligatis, spurius censendus sit, vel naturalis? Sarmiento *lib. 1. select. interpret. cap. 5. num. 5.* Ceruantes in *leg. 1. x. tauri. num. 145.* affirmant spurium esse non solum quoad ordines, & beneficia, sed etiam quoad successionem: inclinatur Azor. *2. p. lib. 2. cap. 6. quæst. 7.* Mouentur, tum quia procedit ex coitu sacrilego. Tum quia procedit, à parentibus impeditis ad contrahendum, (altem impedimento impediens, & exigente dispensationem. Tum quia in *leg. 1. x. tauri. quæ est 9.*

tit. 8. lib. 5. compilat. dicitur Enonces si digan ser los hijos naturales, quando al tiempo que naxieron ofueron concebidos, sus padres podian casar con sus madres en su dispensacion. At in presentia casu non poterant parentes iuste abque dispensatione matrimonium contrahere ob votum castitatis: ergo filius sic natus non est naturalis, sed spiritus. Nihilominus probabilius est naturalis illegitimum esse censendum. Moverit: quia esto parentes voto castitatis legati fuer. sunt habiles ad valide matrimonium contrahendum, sed hoc videtur sufficere, vt filij inde nati non censentur spiritus, iuxta textum in cap. 1. antea, qui filij sunt legitimi, ubi spiritus est, qui a parentibus impeditis impedimento dirimente genitus est. Ergo filius sic natus naturalis est, non spiritus: & ita tradit Molina tract. 2. disp. 167. post. 4. conclus. Gutierrez tract. de matrim. cap. 1. numer. 22. & 24.

3 Idem dicendum est de filio nato ex matre, quae alteri sub verbis de futuro desponsata erat; quia sponsalia de futuro solum impediunt, ne licite matrimonium celebretur, at celebratum non annullant. & consequenter filius prodegit ex habitibus ad valide matrimonium contrahendum. Ergo est naturalis, & non spiritus. Sic Couar. 2. p. de sponsalib. cap. 1. numer. 17. Molina dist. 177. Thom. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 2. numer. 8. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. numer. 7. Gutier. supra. Neque obstant rationes contrariae. Nam esto ille filius ex coitu sacrilego sit genitus, & ex parentibus impeditis ad licite contrahendum; quia tamen sacrilegium illud, & illud impedimentum non annullat matrimonium contrahendum; & de qua si us inde genitus non est spiritus. Cum vero lesu traxi disponit filios naturales debere prodegit a parentibus, inter quos iuste abque dispensatione matrimonium esse poterat, verbum illud iuste, intelligi debet, id est valide.

4 Praeterea non solum ex solutus, sed etiam ex matrimonio ligatus potest filius illegitimus nasci: si enim parentes impediti essent petere, neque obligati reddere, vt contingere possent, cum alter illorum professionem in religione emiserit ex alterius consensu, & in illo sita filium procreassent, illegitimus & spiritus reputandus esset; quia procedit ex coitu sacrilego, & a personis aliis inhabilibus ad valide contrahendum, si de facto matrimonium non esset contractum: sic post alios antiquiores Azot. 2. p. in fin. moral. lib. 2. c. 9. 8. circa finem. Suar. 1. de irregularitat. disp. 50. sect. 2. n. 3. Sanch. alius relatis, lib. 9. de matr. disp. 38. n. 7.

5 Maius dubium est, si veritas ex alterius consensu votum simplex castitatis emiserit, & illo non obstante filium procreassent, an sit filius ille illegitimus: Affirmat Glossa in c. ministri. 82. dist. Abbas in cap. charissimus. de conuol. coniugis. Mouentur, quia ex copula illicita, & irreligiosa filius genitus est. Sed veritas oppositum videtur. Nam esto peccaminosa sit illa culpa, non tamen ob impedimentum, quod alias impedit matrimonium valide contrahere. Ergo non impedit, quin matrimonium prolem genitam legitimam reddat; si enim, vt statim dicemus, vim habet matrimonium legitimandi prolem conceptam ab his, qui matrimonio soluti erant, & voto castitatis legati, a fortiori vim habebit legitimandi prolem conceptam ab his, qui matrimonio iuncti sunt, esto sint voto castitatis adstricti. Adde, p. raxi receptum esse hos filios haereditate iniqui, & oblique vili dispensatione: ead beneficia, & ordines promouentur. Ergo reputantur, vt legitimi, & in hanc partem inclinat Azot. 2. p. in fin. moral. l. 2. c. 6. q. 8.

6 Verum contingit saepe, vt filius ex parentibus re ipsa solutus, matrimonio solum quoad apparentiam ligatus, procreetur, & tunc legitimus censendus est, si adsit bona fides, saltem ex parte vnus coniugis. Quia bona fides excusat copulam fornicariam, ac proinde illegitimitatem, & est textus expressus in cap. ex tenore. cap. cum inter. cap. perlatum. c. quod nobis. qui filij sunt legitimi. Couar. 2. p. de matr. cap. 8. §. 1. numer. 2. & §. 3. numer. 6. Maiolus de irregularitat. lib. 1. cap. 1. numer. 1. Sayrus lib. 6. de irregularitat. cap. 10. Auila 7. p. de censur. d. sp. 3. dub. 6. in princ. Basil. de Leon. l. 1. de matr. cap. 8. numer. 2. pluribusque firmat Gutier. tract. de matr. c. 7. numer. 2. Vt autem parentes bonam fidem habere censentur in copula, debent p. emissi denunciationibus, & non clandestine contrahere, alia affectores ignorantiae praesumentur: ac proinde in mala fide, iuxta textum in cap. cum in habitibus §. fin. de claudisina respons. at. consonat lex 3. tit. 3. p. 4. Sic Zeuallos in pract. quast. 67. numer. 4. & lego. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 42. a numer. 1. Gutier. tract. de matr. cap. 7. n. 9. & alij apud ipsos. Excipit tamen, nisi iustam causam haberent omitendi denunciantes; quia tunc cum non peccarent, non possent dici ignorantiae: ff. Atores. Si alius relatis Zeu. l. os. n. 9. & 10. Gutier. n. 10. Adde in foro externo, ex longa coniugum cohabitatione praesumptio oritur matrimonium legitime celebratum esse, filioque inde nato esse legitimum, sic pluribus firmat Mascard. de probat. concl. 102. & concl. 1316. Gutier. tract. de matr. c. 7. n. 11. longum veto tempus alij affirmant esse decennium omnes tricenarium.

7 Quod si bona fides ante copulam cesset, filius inde genitus non solum illegitimus, sed etiam spiritus censeri debet: vt pote a parentibus inhabilibus ad contrahendum genitus: quoad Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

do autem censetur bona fides cessare in parentibus, non est huius loci, sed petendum est ex his, quae dicimus tract. de matr. & aliqua diximus, 1. par. tract. de conscient. disp. 3. a punct. 5. Certum enim est, neque ob licentiam motam de nullitate matrimonij, neque ob sententiam, quae non transit in rem iudicatam; bonam fidem cessare; quia possident rem bona fide, ob superueniens dubium non impediunt ab illius vsu: & tradit post alios Couar. 2. par. de sponsalib. c. 8. §. 2. numer. 7. Maiol. de irregularitat. lib. 1. cap. 5. numer. 7. & 11. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 8. numer. 6. & 7. Sed an ob adulterium vxoris filius inde natus constante matrimonio illegitimus censetur: Lxxi tract. de conscient. disp. 3. punct. 5. ibi eam respondit ob hanc causam non esse illegitimum censendum, si maritus ad eam tempore quo possit concipi habuit accessum; quia semper in casu dubij in fauorem filij & matrimonij declinandum est. Quapropter dum manifeste probatum non fuerit, non posse a matre esse genitum, semper pro legitimitate filij est iudicandum. Neque ex dicto ipsius vxoris negantis esse filium legitimam, & est integra probatio desumenda, alias facile possent filios exheredare; solum enim eius dictum aliquam praesumptionem facit, ob quam filius nec se priuare debet iure legitimitatis, neque per iudicem priuandus est, sic Palcosus de spiritus filijs. cap. 24. Menoch. de arbit. casu 89. a numer. 24. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. c. 9. numer. 3.

8 De filijs, quorum parentes ignorant, vulgo expositiuis, est grauis inter doctores controuersia, an sint filij legitimi? Affirmant plures cum Menoch. de arbit. casu 396. per votum. Basil. de Leon. lib. 11. cap. 9. n. 4. Salas 1. 2. tract. 8. disp. vnica. sect. 2. numer. 2. 4. 6. Gratian. dist. p. forens. 35. a n. 31. & alij relati a Garcia 7. p. de benef. c. 2. numer. 7. Mouentur, quia negari non potest plures ex eis filios legitimos esse, & ex legitimo matrimonio natos, & ob inopiam parentem aliis alios expositi. Ne igitur iudicandum patiantur, omnes iudicari debent legitimi: interpretatio enim facienda est in fauorem prolis, iuxta textum in c. ex tenore, qui filij sunt legitimi. ibi, in fauorem prolis potius declinamus.

Verum contrariam sententiam plures, grauissimique doctores firmant, & testantur in pract. esse recipiam Couar. element. si filius sit in princ. 1. p. n. 9. Valq. 1. 2. disp. 6. c. 8. n. 48. Rebell. de obligat. iust. 2. p. l. 1. quast. 2. n. 1. Plateus in pract. Episcop. 2. p. c. 1. 2. 27. Gare 7. par. de benef. c. 2. numer. 8. & 10. Salzedo in pract. c. 14. & a sapud ipsos. Ratio est, quia praesumptio iudicanda est ex his, quae frequenter contingunt. Cum ergo frequentissimum sit hos filios expositos ex illicitis congressibus natos esse, & raro succedat ex matrimonio esse generatos, absolute pro illegitimis habendi sunt.

Ergo veto existimo hanc secundam sententiam solum verum esse quoad praesumptionem, non quoad veritatem, ea quae de causa quoad reputationem, & quoad effectus a iure iudicatos. Primam sententiam probo, pro legitimis, inquam, esse habendos. Quia adhuc sufficere videtur, quod aliquando legitimi exponantur, & ne illis prauidendum fiat, omnibus a iure legitimis conceditur. Adde neque quoad praesumptionem reputandos esse filios illegitimos; nam esto concedamus frequentius contingere hos expositos ex solutus nasci, quia tamen haec praesumptio ex frequentius contingentibus infamiam filijs intogat, & in parentibus culpam supponit, ce. ut haec praesumptio, quod sint ex matrimonio generati, esto non ita frequenter contingat. Quia cum duae praesumptiones in vno actu concurrant, semper praualere debet quae delictum excludit, & fauorem continet, vt tradit Menoch. casu 89. n. 23.

§. II.

Qualiter filij illegitimi reddantur legitimi subsecquenti matrimonio.

- 1 Quid sit legitimatio.
- 2 Matrimonio filij legitimantur.
- 3 Matrimonium non solum verum, sed praesumptum, ab Eccl. sita tamen approbatur valet legitimare prolem.
- 4 Hanc vim habet, esto in mortis articulo contrahatur.
- 5 Item esto non subsequatur immediatè, sed aliud matrimonium intermediet.
- 6 Item esto coniuges sensu dispares.
- 7 Item esto non interueniant nuptialia instrumenta.
- 8 Quid iure Casareo verum, est legitimare prolem.
- 9 Non obstat huic legitimatiioni parentum contraditio.
- 10 Item neque filiorum contraditio obesse huic legitimatiioni potest.
- 11 Item neque illorum ingratitudo.
- 12 Valet matrimonium ad legitimandam nepotem, etiam mortuo filio naturali.
- 13 Contrarium defendunt plures, & quibus probatur.
- 14 Diluuntur rationes praeced. n. postea.
- 15 Legitimari per matrimonium habiles sunt ad ordines, & beneficia, & ad omnia alia, ac si constante matrimonio nati essent.
- 16 An à puero natiuitatis filiorum matrimonium subsecuens reddat

- reddat filios legitimos, ita ut aliis legitimis prius natis præferatur. Affirm. vni plures.
- 17 Contrarium est verum.
- 18 Satisse rationib. n. 16. adductis.
- 19 Si in omnibus substituitur matrimonium contrahatur, plures censent non legit. mari prolem.
- 20 Verius est oppositum.

Premitto legitimacionem esse natalium restitutionem quoad ea quæ positio iure filiis illegitimis denegata sunt. sic ex communi sententia definit Couarr. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 8. n. 1. Molin. tract. 2. de iustit. disp. 171. in princ. cum eam positio iure tam canonico, quam civili plura filiis illegitimis denegentur, quæ alioquin legitimis concessa sunt, si hæc illis restituatur, legitimi fient. At quia dupliciter hæc filiis illegitimis restitui possunt, vel matrimonio, vel relicto, & indulgentia, duplex est legitimatio, alia à iure, alia à principe, seu alia per matrimonium, alia per relicto principis. Guiterr. de matr. c. 74. n. 24. Mol. disp. 171. c. 173. Primo agemus de legitimacione per matrimonium, quia nobilitat, et deinde de legitimacione per relicto principis, his præmissis.

2 Certum est apud omnes doctores hanc vim matrimonium habere, ut filios illegitimos proceras, legitimos reddat, Fictione enim iuris in fauorem prolis retrahitur matrimonium ad tempus, quo ipsi filij fuerunt geniti. Et censentur, ac si constante matrimonio geniti essent, in conclusio deciditur expresse, cap. tanta, qui filij sunt legitimi; ibi tanta est vis matrimonij, ut qui antea sunt geniti, post contractum matrimonium legitimi habeantur; conlocat lex. 13. tit. 1. part. 4. ibi. Camaguer que estos hijos a tales noscan legitimos quando nacen tan grande fuerca ha el matrimonio que luego que el padre, y la madre son casados, se facen por ende los hijos legitimos. Haber autem hanc vim matrimonium non à se, sed à iuris dispositione, & beneficio principis, vt bene Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. n. 18. Sed quod matrimonium hanc vim habeat, an verum, an etiam existimatum, an cum concubina domi retenta, an cum qualibet alia soluta, an tantibus filiis legitimis, an sine instrumeto dotali, vel sine consensu parentum, vel filiorum? difficultate non caret.

3 Et quidem debere esse matrimonium verum, nec sufficere præsumptum docet Panormit. in cap. tanta, qui filij sunt legitimi. n. 9. Sarmient. lib. 1. select. cap. 6. n. 2. Quia matrimonium præsumptum non est matrimonium, sed solum præsumitur esse. At Pontifex hanc efficaciam legitimandi prolem matrimonio concessit ibi tanta est vis matrimonij. Ergo matrimonium præsumptum illam vim non habet, Et confirmatur. Verba legis non sunt ad improprios sensus, & significationes extendenda. Ergo non est extendendus hic fauor matrimonij ad matrimonium improprium, & nullum.

Cæterum verius est matrimonium præsumptum; si tamen ab Ecclesia, vt validum reputetur, legitimare prolem antea susceptam, sic Mol. de Hispanor. primogen. lib. 3. cap. 1. n. 11. Matienzo leg. 10. tit. 8. lib. 15. recopil. gloss. 1. n. 3. Suar. de irregularit. disp. 50. sect. 1. n. 11. Basil. de Leon lib. 11. de matr. cap. 1. §. 2. num. 13. Garc. 7. p. de benef. cap. 2. n. 30. Ratio desumitur ex eo quod nobis, qui filij sunt legitimi, & ex cap. tanta, iuncto cap. ex tenore eodem rit. vbi matrimonium cum impedimento dirimente contractum, sed ab Ecclesia approbatum, eo quod cum solemnitate ab ipsa præscriptis, & bona fide contrahentium celebratum fuerit, vim habet legitimandi prolem illo tempore susceptam. Ergo etiam vim habebit legitimandi prolem ante illud matrimonium generatam; quia in ordine ad legitimacionem prolis matrimonium fictionis iuris retrahitur ad tempus, quo filij generati sunt, & præstat, ac si tunc matrimonium contractum esset. Et hinc soluit ratio contraria. Conceditur enim hic fauor non solum matrimonio vero, sed præsumpto; quia esto regulariter verba legis impropria non sint, at aliquando impropiantur, præcipue si ex aliis legibus colligitur ad improprios sensus esse extendenda.

4 Hanc vim legitimandi prolem habet matrimonium, quocunque tempore contrahatur in articulo mortis, quia in illo articulo verum matrimonium contrahi potest. Nam licet in illo articulo propter extinctionem spirituum vitalium generare quis non possit, id est per accidens; ex se tamen potestatem habet ad copulam, quod sufficit ad verum matrimonium contrahendum. Et idem est de senes, & sterili aliis potenti: sic post alios antiquiores Couarr. 2. parr. de sponsal. cap. 8. §. 2. num. 10. Azor. 2. parr. lib. 2. cap. 13. quaest. 11. Mol. lib. 2. de primogen. cap. 5. num. 25. noster Molina tract. de iustit. disp. 172. ver. dubium præterea. Basil. de Leone, lib. 11. de matr. cap. 1. §. 1. numero 8.

5 Secundo habet hanc vim, quamvis non subsequatur immediate, sed aliud matrimonium intermedium; quia illud est per accidens, neque impedit potest matrimonij legitimacionem, sicut neque impedit illius validum, sic Couarr. dicto §. 2. num. 28. Sayrus lib. 6. de irreg. c. 10. n. 19. Azor. tom. 2. l. 1. cap. 13. quaest. 5.

6 Tertio præstat legitimatam, quamvis sint coniuges dif-

pares in genere, & diuitiis aliisque dotibus. Nam cum hæc distat valorem matrimonij non impedit, non potest impedire legitimatam ab eo prouenientem: sic Couarr. dicto c. 8. §. 2. n. 9. Fachin lib. 3. controu. c. 53. Neque obstat, §. sed & aliud, in auct. quibus modis naturales efficiantur legitimi. vbi conceptus ex meretrice non videtur substitui fieri legitimis; neque dignum existimant legitimo quodam nomine. Non, inquam, obstat nam vt bene Couarr. exafone interpretatur, textus ille loquitur de meretrice, de qua non erat certum, à quonam viro conceperat, an à viro, quo cum contrahit matrimonium, an ab alio, & forè vxorato; eaque de causa eius filius legitimus esse non potest sublegetti matrimonio; quia forè non sublegetur matrimonium inter illos, à quibus genitus est. Adde iure civili plurimi impediti erant contrahere, vt expendit Basil. Legemion l. 1. c. 1. de matr. c. 1. n. 2. quorum impedimenta, iure Ecclesiastico, cui in hæc parte standum est, sublata sunt.

7 Quarto legitimos reddit filios matrimonium, etiam si in illo non interueniant nuptialia instrumenta, hoc est, scriptura dotis, aut donationis propter nuptias, aliaue nuptiarum solemnitas. Quia ab his valor matrimonij non pendet, saltem iure canonico spectato & consequenter neque legitimatio inde prouenit: sic omnes doctores.

8 Solum est dubium non solum quoad forum Ecclesie, sed etiam quoad ius Cæsareum hoc verum habet: Negant plures doctores relati à Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 2. n. 8. Azor. 2. p. lib. 2. cap. 13. quaest. 4. & plures relati à Fachinco l. 3. controu. 51. Mouentur; quia esto iure Cæsareo contrahi possit matrimonium abique dotalibus instrumentis; vt in l. i. Cod. de donationib. ante nuptias, & aliis pluribus, ff. de donationib. Arcum ea, quæ cum quibus accessum habuit, iure contrahii non potest, de nuptiis, §. aliquando, & auct. quibus modis naturales efficiantur sui, §. vlt. Ergo si contractum, non valebit ad prolem legitimandam. Et confirmatur, quia seculæ scriptura dotis si filij non vocantur ad successorem, Ergo non sunt legitimi.

Decidendam tamen est legitimatio esse, etiam iure Cæsareo spectato. Quia finis ob quem legitimatio prolis, per subsequens matrimonium etiam à iure civili conceditur, est, vt contrahentes alias turpiter viuentes à turpitudine cessent affectu legitimandi prolem. Sed huiusmodi effectus non pendet à promissione dotis, & solemnitate nuptiarum, sed à matrimonio inter ipsos contracto: ergo à solo matrimonio abique dotalibus instrumentis legitimatio pendet. Quod si specialiter leges exponerent in hoc matrimonio dotaria instrumenta non sunt, quia ipse ne ipsi matrimonium stare non possent; sed quia ipse instrumentis raro poterat constare contractum esse; illis namque deficientibus præsumebatur simulatio, & concubinatus continuatio: sic ex Donello lib. 2. comment. cap. 21. ver. nuptis cum eadem muliere docet Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 1. §. 3. n. 20.

9 Quinto hæc vis legitimandi prolem conuenit matrimonio tameti parentes legitimacionem contradicant. Quia cum contradicentium parentum non impedit matrimonij valorem, neque legitimacionem inde prouenientem impedire potest. Quod non solum verum habet spectato iure canonico, de quo est certissimum, sed etiam spectato iure civili; quia nullibi cautum est ad hanc legitimacionem consensum parentum esse requirendum. Neque obstat, reor. in Authent. quibus modis naturales efficiantur sui, §. si vero is. vbi fieri non potest filius legitimus si parentes contradicant. Non, inquam, obstat; quia supradicta contentio non loquitur de legitimacione facta per matrimonium, & ab ipso iure, sed de legitimacione ex relicto principis: cui si parentes contradicant, nullus effectus est: sic alij relatis Couarr. 2. parr. de sponsal. c. 8. §. 2. num. 11. Molina tom. 1. de iustit. tract. 2. disp. 172. num. 5. Sayrus lib. 6. de irreg. c. 10. num. 21. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. c. 1. §. 3. num. 21. Azor. 2. p. in iust. moral. l. 1. §. 13. q. 11.

10 Sexto neque filiorum contradictio impedit potest hanc matrimonij legitimacionem; quia hic est fauor matrimonio concessus, illique annexus, cui nemo valet renuociare, cap. 1. diligenti. de foro compet. Quod certe spectato iure canonico (quidquid dicat Fachin. lib. 3. controuers. c. 54.) indubitatim esse debet, vt tradit alijs relatis Azor. p. in iust. lib. 2. cap. 13. quaest. 11. Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 2. n. 16. Molin. tom. 1. de iustit. tract. 2. disp. 172. n. 6. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 1. §. 3. n. 12. At si ius civile spectemus, contradictio filiorum impedit legitimacionem, constat ex §. generaliter in Authent. quibus modis naturales efficiantur sui; cuius hæc sunt verba. Generaliter autem in omnibus, qui per prædictum modum adducuntur ad legitimacionem ius tunc id volumus obtinere. Et filij hoc ratum habuerint. Nã si solvere ius patriæ potestatis inuitis filiis inuicem institutum est patribus multo magis sub potestatem reuigere inuicem institutum, & nolentem siue per obligationem ad cuius, siue per instrumentorum celebrationem, siue per aliam quamlibet manifestationem, tanquam sortem metuentem paternam in ius non est potestatem imperij & legislatoris ponimus proprium, quæ verba clausula sunt pro hac parte, vt tradit Couarr. tuus. Basilus. Fachin. & alij apud ipsos. Sed quia in materia legitimacionis prouenientis ex matrimonio ius canonicum civilis præuolere debet

debet ea de causa etiam in rebus imperij contradicatio filiorum legitimationi non obstat.

11. Septimo neque filiorum ingratitudo hanc legitimationem reuocare potest. Nam est legitimo inducta beneficio principis, ingratitudine reuocatur; quia libertati comparatur. At legitimitas per matrimonium, quae legitimitas est naturalis, ingratitudine non reuocatur; bene aduertit Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. n. 14. Azot. 2. p. in iust. mor. lib. 2. c. 13. q. 14. in fine.

12. Octauo valet matrimonium ad legitimandum nepotem, etiam mortuo filio naturali, v. g. habuit filium naturalem, & ex eo nepotem legitimum t. s. h. s. filij, qui nepos tibi succedere, non potest; quia non habet iura legitimi comparatione tui, vt in leg. fin. con. de naturalib. liberis. At si mortuo tuo filio concubinam ducas, eo ipso nepos tibi legitimus redditur. Quia ea est vis matrimonij, vt legitimos reddat omnes descendentes ante tale matrimonium genitos, vt satis indicat textus in cap. tanta, qui filij sint legitimi. Tanta (inquit textus) est vis matrimonij, vt qui antea sui geniti, post contractum matrimonium legitimi reddantur. Notanter notem filiorum non expressit, vt omnes descendentes comprehenderet. Item legitimitas nepotum non pendet ex legitimatione filiorum: sed filius deficientibus ad nepotes legitimitas deriuatur; quia non fauore filiorum, sed ipsius matrimonij legitimitas fit ex dicto cap. tanta, ibi tanta est vis matrimonij. Deinde valet argumentum de adoptione ad legitimationem, vt bene expendit Anton. Gomez, statim allegandus, sed mortuo filio bene potest aus alium adoptare in nepotem, textus in leg. adoptare, ff. de adoptionib. textus in §. 1. in iust. eodem, tit. Ergo per matrimonium legitimitas potest nepos, etiam filius mortuus sit. Item per rescriptum principis bene potest aus, qui non habet filios, legitime nepotem (ipsum, vt tradit Batt. in leg. Gallus s. iunc. de lege Velleia fin. c. l. n. q. ff. de l. ber. & posthum. Ergo etiam per matrimonium id praeritate potest. Praeterea probat textus in leg. si filij, ff. de gradibus, ibi: si filio meo mortuo filij adoptaui, videri eum defuncti fratrem iussit, si adoptatus filius censetur frater filij iam. mortui: licet enim non requiritur, vt filius viuat, vt adoptatus censetur frater defuncti, neque etiam requiritur debet, vt nepos ab auctore legitimitas. Non enim legitimitas mediae filio mortuo, sed immediate ab auctore per matrimonium subsecutum: & ita tradunt, a. l. relatus, Ioan. Azot. 2. p. in iust. lib. 2. c. 13. q. 13. Couarr. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 2. n. 19. & leg. Fachinco l. 3. conuener. c. 5. 6. Molina de iust. panor. primogen. l. 3. c. 1. n. 9. nofer Molina dicta disput. 172. n. 10. Basil. de Leon. l. 11. c. 1. §. 3. n. 23. Anton. Gomez, leg. 9. in iust. c. 61. c. 62.

13. Sed aduersus supradictam conclusionem graues doctores pugnant. Decius cons. 343. Grego. Lopez leg. tit. 13. part. 4. col. 1. n. 2. nofer Anton. Gabr. de legitimat. conc. l. n. 52. & alij relata a Fachinco, Couarr. Anton. Gomez. Probat primo hac ratione, quia legitimitas ad nepotes deriuatur medijs filijs; quia legitimitas filiorum videtur esse fundamentum legitimationis nepotum. Alias si independentes ad filios nepotes possent legitimitas, etiam ex legitimo matrimonio nepotes nati non essent, matrimonio aut legitimitas. Sed filij iam mortui legitimitas non possunt. Ergo neque nepotes. Secundo nepos cum auctore coniungitur medio filio ab auctore genito, sed filius mortuus non potest auctore coniungi. Ergo neque potest fieri, quod nepos illi coniungatur: quia vbi medium est inhabile, impedit extrema coniungi. textus in leg. qui sella, §. fin. ff. de seruicib. rustic. praed. & textus in leg. tria praed. a eodem tit. Tertio est textus cum glossa in leg. is qui 44. ff. de adoptionib. vbi non potest quis adoptari in nepotem ex filio mortuo. Ergo neque legitimitas. Quarto adducit textus in leg. qui libertinus, §. posthumus, ff. de operis libertor. vbi libertus promittens domino suo aliquas operas, ab illis liberatur, si habeat duos, vel plures filios. At si decessit relicto posthumo in ventre vxoris, qui natus est post mortem patris, non liberatur haeredes ab obligatione; eo quod (inquit textus) proficisci liberato a libertate debet. Neque quisquam post mortem liberari intelligi potest. Sed idem videtur dicendum in nepotibus comparatione auctoris, vt scilicet legitimitas non possit, si filius aut non legitimitas.

14. Verum haec non vrgent: & vno verbo illis satisfacere possumus, dicentes legitimationem nepotibus comparatione auctoris non communicari a filijs, sed ab ipso matrimonio inter auctorem, & concubinam eius celebrato. Quod inde constat: nam si hoc matrimonium celebratum non esset, nunquam nepotes comparatione auctoris manerent legitimitas. Sed maioris claritatis gratia ad primum negamus legitimationem filiorum esse fundamentum legitimationis nepotum: non enim tale est, sed ex ipso matrimonio auctoris filij, & nepotes immediate legitimitas. Neque reputo inconueniens nepotem illegitimum comparatione auctoris per matrimonium ipsius auctoris in nepotem legitimitas. Ad 2. dico, nepotem coniungi coniunctione naturali cum auctore medio filio per generationem: at illa coniunctio supposita coniungi potest in ratione legitimationis absque villo medio. Ad 3. dico non posse quem adoptari in nepotem ex filio mortuo, nisi exprimat, cuius filius sit. At facta illa expressio bene potest adoptari. Ad 4. ex leg. qui libertinus respondeo esse longe diuer-

Ferd. de Castro Sum. Mor. Part. II.

Sam rationem: ibi enim liberato haeredum a libertate prouenire debet: at in praesenti legitimitas nepotum (vt supra dictum est) non prouenit a filijs, sed a matrimonio tempore habili contracto. Rursus si de modo legitimandi loquamur, ita matrimonium subsequens prolem antea susceptam legitimum reddit ad omnes iuris effectus; ac si veris coniugibus suscepta esset: sic Glossa ab omnibus recepta in dicto c. tanta, qui filij, sine legitimi: & probat, lex. 11. rauri. & lex. 10. tit. 8. lib. 5. recopilat. Sunt enim per omnia iuris fictione legitimi. Audent, quibus modis natura, es efficiantur sui, §. si quis igitur dotalia, ibi, & filios, vel praedentes (nuptias licet) vel conceptos legitimos esse sancimus. sic Couarr. 2. p. de sponsalib. c. 8. §. 2. n. 11. Mol. 3. de primogen. c. 1. d. n. 6. nofer Mol. tract. 2. disp. 172. n. 6. Basil. de Leon. l. 11. c. 1. n. 3.

15. Hinc fit sic legitimos habiles esse ad ordines, & beneficia, etiam ad episcopatum, ac si constante matrimonio nati essent. Quia aequae ac illi ex iuris fauore sunt legitimi, sic Couarr. n. 25. Basil. de Leon. n. 5. Molina dicta disput. 172. n. 6. Azot. 2. p. lib. 2. c. 13. q. 14. Quod adeo verum est, vt si ante contractum matrimonium ordines suscipias, illo contracto poteris ordines exercere; quia tibi sublata est irregularitas, quae solum ex illegitimitate pendet. Basil. supra, cum Sayro lib. 6. de irregularitat. 10. n. 30. Fit secundo eo pacto legitimos succedere patri in emphyteusi ecclesiastica, in feudo, in hereditate, & maioratu, ac filios legitimos: quia per omnia habentur legitimi, imo ita succedunt, vt in successione praeponeantur filijs alijs ex tali matrimonio, vel ex alio posteriori genitis, tanquam maiores nati: sic Couarr. vterque. Molina, Basil. Azot. supra. Fit tertio ob eandem rationem hac legitimatione filiorum reuocari donationem factam a parentibus, sicut reuocatur natiuitate filiorum. Deinde reuocari etiam substitutum patri, vel matri sub ea conditione positum, si sine liberis legitimis decesserint, quia iam non decedunt sine filijs legitimis, cum verè hi legitimi sint, sic doctores relati. Fit quarto hos filios sic legitimos habiles esse ad omnia, quae legibus municipalibus filijs legitimis deferuntur. Quia verè subsecuto matrimonio sunt filij legitimi. Neque obstat quod in cap. tanta, qui filij sint legitimi, dicitur Pontifex, legitimi habeantur; tacite insinans non esse legitimos, sed pro legitimis haberi, & reputari. Non, inquam obstat, quia verbum illud habeantur, positum a potente filios legitime, veritatem indicat, non fictionem; facitque hunc sensum, legitimi habeantur, & iudicantur; quia verè legitimi sunt: quod pluribus exornat Couarr. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 2. n. 26. Azot. 2. p. l. 2. c. 13. q. 14. Basil. l. 11. de maior. c. 11. n. 4. Fit quinto sic legitimos admitti debere ad successionem hereditatis, fidei commissi, feudi, maioratus, & similia, quae expressim filijs natis ex legitimo matrimonio deferuntur: sic Couarr. 30. Basil. n. 10. Mol. de primogen. lib. 3. c. 1. n. 10. Molij. Iesuita d. disp. 172. n. 8. ver. licet filij, & alij apud ipsos. Ratio est, quia cum matrimonium fictione iuris retrahatur ad tempus conceptionis filiorum, filij antea geniti, illoque matrimonio honestati, ex legitimo matrimonio nati dicantur: confirmat optime Couarr. ex text. in c. cum in cunctis de electione, vbi statuitur episcopum eligi debere ex legitimo matrimonio natum, & tamen in c. innotuit, vbi glossa communiter recepta, admittit legitimos per subsecuens matrimonium. Ergo sic legitimitas verè dicitur natus ex legitimo matrimonio. Aduertit in institutione maioratus posse hos legitimos a successione excludi, vel minoribus natu legitimis, imo & transuersalibus postponi: quia cum in sua potestate sitam sit vocare quos voluerit, poterit iis relictis solum eligere illos, qui post contractum matrimonium geniti sunt. Mol. disp. 172. ver. licet.

16. Sed vt vis, & efficacia huius legitimationis per subsecuens matrimonium eluceat, duo restant examinanda. Primum est, an matrimonium ita legitime filium antea genitum quoad successionem, vt a puncto natiuitatis, censetur legitimus, tametsi aliud matrimonium intermediet? Verbi gratia, suscepisti ex concubina filium, duxisti aliam, ex qua filios procreasti, ea mortua duxisti concubinam, filijque ex concubina, qui est maior natu, praerari debet in successione filijs, qui prius fuerunt legitimi? Affirmant plures praefertendum esse; sic citatis alijs Couarr. 2. part. de sponsalib. cap. 8. §. 2. numero 28. Basil. de Leon. lib. 11. de matrimon. cap. 11. num. 9. Mouentur, quia matrimonium quoad legitimationem filiorum retrahitur ad tempus, quo fuerunt concepti: sed si illo tempore matrimonium contractum esset, ille filius concubinae praerendus esset alijs filijs ex matrimonio postea genitis. Ergo etiam modo praerari debet. Quod si dicas matrimonium cum concubina retrahitur ad tempus, quo filius ex ea fuit conceptus, casu quo nullum filijs legitimis praedictum irrogatur, obstat: quia haec limitatio videtur gratis apposta, cum enim textus in cap. tanta, & ibi glossa communiter recepta, absolute dicant tales filios legitimos haberi sine fundamento fauor hic per legem matrimonio factus restringeretur, praecipue cum satis receptum sit, quoties a iure sit retrahitio alicuius actus, fieri cum omnibus illius qualitatibus, arg. textus in l. prior. ff. qui prior in pignore habeantur. Et praeterea quia copula illa cum concubina subsecuto postea matrimonio, fingitur a iure, ac si copula mat. talis fuisset quoad prius legitimationem. Ergo habet

omnes qualitates, quas matrimonium legitimum habere, quia supponitur à iure loco illius arg. textus in leg. Cornelia, ff. de testam. eaque de causa sic per matrimonium legitimus habet omnes successiones, & sicutas, quas haberet, si aliis stâte matrimonio susceptus esset, quia per omnia legitimo æquiparatur, vt expressè probat textus in Authent. quibus modis natural. efficiantur sui, §. reliqui, col. 7. & in §. adoptiones, in fine, eodem Authent. Adde ex eodem sententia legitimis filiorum, qui constante matrimonio suscepti sunt dimini ex legitimatione facta subsecuto matrimonio cum concubina. Ergo præiudicium in iure quæsitio filii legitimis obitare non potest legitimationi filij concubinæ quoad prælationem in successione. Et ratio ea videtur esse; quia ius quod filiis legitimis constante matrimonio generatis acquiritur, est ius spe tantum, & sub conditione, ne filius concubinæ prius genitus legitimitur. Ergo illo legitimo per subsequens matrimonium, cessat ius in filiis legitimis, sicut etiam cessat integra portio legitimæ, quæ illis debita erat. Quod confirmari potest exemplo primogeniti mortui, & postea resurgentis. Nam esto ius esset quæsitum secundo genito, ab illo collectur, & rediret primogenito, quia solum sub conditione ne viuat primogenitus illi est concessum, sic videtur dicendum in præsentibus, esse quidem ius legitimis acquisitum sub conditione, ne filius concubinæ legitimitur.

17 Cæterum etsi hæc sententia probabilis sit, tenenda tamen est in iudicando, & consulendo contraria. Tum quia communis. Tum quia fortioribus rationibus fulcitur. Tenet eam plures referens Tiraq. de primog. q. 34. num. 5. & seqq. præcipue num. 43. Molina de primog. lib. 3. cap. 1. num. 7. Anton. Gomez. l. 11. tauri. num. 64. Azor. 2. p. lib. 2. c. 13. quæst. 15. nosse Molinæ tom. 1. tract. 2. de iust. disp. 172. vers. merito. & alij apud ipsos. Ratio fundamentalis est, quia filius constante matrimonio, & minoribus natu genitus ius prælationis absolute quæsitum est, antequam filius concubinæ legitimitur; quia prius fuerunt legitimi: sed subsequens matrimonium nequit hoc ius quæsitum tollere. Tum quia iuri quæsitio nunquam intelligitur princeps velle derogare, nisi clare exprimat. Tum quia legitimo nunquam retrahitur in præiudicium alterius ex text. in §. liceat igitur. & §. sit igitur licent. Authent. quib. mod. natural. efficiantur legitimi. collat. 6. præcipue cum ead. in præiudicium matrimonij antea contracti, & filiorum, qui inde sunt geniti. Ergo filius concubinæ non legitimitur quoad prælationem computatione filiorum, qui ex prioris matrimonio fuerunt geniti. Et confirmari potest aliquibus textibus adductis ab Antonio Gomez, qui satis verisimiliter hanc communem sententiam probant, primo ex text. in cap. si prore. de rescriptis in 6. vbi si alicui mandatur prouideri de beneficio vacaturo, & alteri parè beneficium prouidetur, qui pendente conditione primi receptus est, hic secundus præferatur primo, etiam si postea purgetur conditio, & recipiatur, & hoc nulla alia ratione, nisi quia huic secundo est prius ius parè quæsitum: sed filiis constante matrimonio genitis est prius ius prælationis, & successions in maioriu quæsitum quam filio concubinæ qui solum est ius concessum sub conditione, quod matrimonium cum concubina contrahatur. Ergo filij geniti constante matrimonio præferendi sunt filio concubinæ. Secundo ex text. in cap. quatuor, eodem tit. de rescriptis in 6. vbi si alicui esset gratia concessa de beneficio vacaturo, & hæc esset reuocata, & alteri concessa, esto postea vacaturo, & hæc esset reuocata, & alteri concessa, esto postea vacaturo, quia debet intelligi restitutio sine præiudicio tertij, factique textus in c. si Apostolica. de prebend. in 6. Sed legitimo est quædam natalium restitutio ex dicto §. liceat igitur. Authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi. collat. 4. Ergo non debet intelligi cum præiudicio illorum, quibus ius prælationis, & successions est quæsitum. Tertio probat ex textu in leg. quous Cod. de rei vindicat. vbi habetur illum esse præferendum, in quo prius concurrebat traditio, & qualitas prælationis, sed in filiis constante matrimonio genitis prius concurrebat qualitas legitimatis, & consequenter prælationis, & traditionis. Ergo tandem probant Antonius Gomez, nosse Molinæ, & alij hanc sententiam ex ratione satis congruenti. Quia si filius illegitimus naturalis præferendus esset legitimis genitis, vxor prius legitima grauiter decepta esset, neque matrimonium celebraret, si id fieri posse intelligeret. Ne igitur in hoc inconueniens decidamus, affirmandum est filium illegitimum concubinæ, & subsequenti matrimonio legitimum, à puncto conceptionis non legitimi quod prælationem computatione filiorum prius legitimatorum, ob ius prius illis quæsitum.

18 Ex his soluitur fundamentum contrariæ sententiæ. Concedo subsequente matrimonio filiis naturalibus antea genitis omnes qualitates, & iuris effectus concedi, qui filiis legitimis conceduntur, nisi aliis fuerint concessi: At quando filius concubinæ legitimitur, iam est ius prælationis, & successions concessum in maioriu filiis constante matrimonio genitis, non igitur illi concedi potest, sed habere, ac si ex secundo matrimonio genitus esset. Quod autem adducitur de minoratione legitimæ, parum viget; tamen Basilium Legionen. conuincat, Quia filiis maioribus ob legitimationem prius obtentam nulla

specialis, & determinata quota portionis debetur, sicuti debetur prælatio successions in maioratu. Sed illis debetur ea legitima; quæ ex hæreditate diuisa in omnes filios per æquales partes resolutauerit. Vnde sicut filij postremo nati dici proprie non possunt præiudicare filiis prius natis in legitima; quia nunquam acquirerent ius ad determinatam portionem, si filius concubinæ subsecuto matrimonio legitimitur, dici non potest in legitimis præiudicare filiis prius legitimis. Quia ad hoc præiudicium sufficit, quod legitimus sit à puncto contracti matrimonij, et hoc ius legitimum non retrahatur ad punctum conceptionis.

19 Secundum, quod restat examinandum, est, an si matrimonium contrahatur cum concubina in odium substituti, cui maioratus est adiudicatus, casu quo sine liberis decesserit, filij concubinæ ita legitimitur, vt substitutum excludat? Negat communis sententia, quam refert & sequitur Molina lib. 2. de primogen. cap. 5. num. 27. Ant. Gomez. l. 9. tauri. num. 58. Mouentur, quia iustum non est, vt sic contrahens ex sua iniquitate, & malicia commodum reportet, & substituto damnatum inferat, ob quam rationem monasterium, quod ob religiosi ingressum loco filij succedit, & substitutum excludit, vt probat Felin. in cap. in presentia, de probationibus. num. 36. Decius ibid. num. 56. Ant. Gomez. num. 59. Molina n. 28. a successione excluditur, & substitutus præferatur, si conset in odium substituti ingressum factum esse, vt satis colligitur ex cap. constituit. vlt. 20. quæst. 3. vbi circumuenti promissionibus Episcopi, vel Abbatis tonsum suscipientes, esto in illo statu permanente debeant, res tamen eorum non conuentui, sed hæredibus restituantur.

20 Cæterum verius est oppositum, vt optime defendit nosse Molinæ tract. 2. disp. 172. vers. contrariam sententiam. Mechaca lib. 3. controu. cap. 41. num. 5. Francisc. Sarmient. lib. 1. tit. interpret. cap. 6. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 11. num. 11. Ratio ea est, quia sic contrahens peccat in motiuo, & hinc, quam matrimonio apponit, non tamen peccat in matrimonio contrahendo; cum talis contractus illi licitus sit, sed ex matrimonio proeunt legitimo prole, non ex fine, quem contrahens matrimonio apponit. Ergo ex illo matrimonio manet prole legitima. Ergo excluditur substitutum. Neque verum est sic contrahentem ex sua iniquitate, & malicia commodum reportare, & damnatum innocenti substituto inferre: siquidem exclusio substituti non ex malicia contrahentis, sed ex matrimonio contracto proeunt, in quo dici non potest contrahens malitiosè procedere, cum vtatur iure suo, eique licitum sit. Textus veto in c. constituit, loquitur de speciali, & diuerso casu in penam, inquam, prælati qui turpe lucrum inducentes, aliquos ad religionem falsitatis, & deceptionibus permouent in penam, inquam, huius delicti monasterium hæreditate priuatur, quæ pena trahi non debet ad contrahentem matrimonium, vel ingredientem religionem ex odio substituti.

§. III.

Qui filij illegitimi subsequenti matrimonio legitimentur.

- 1 Filij nati, & concepti ex parentibus, inter quos matrimonium esse non potest, non legitimentur.
- 2 Contra filij ex habitibus ad contrahendum procreati legitimentur.
- 3 Si tempore copule parentes non fuerint inhabiles, esto fuerint tempore natiuitatis subsequenti matrimonio legitimentur filij.
- 4 Si tempore copule inhabiles existerent, esto tempore natiuitatis fuerint parentes habiles, Plures censent non legitimentari filios.
- 5 Contrarium est probabilior.
- 6 Dissoluitur fundamentum oppositum.
- 7 Idem dicendum est de filio concepto, & nato tempore, quo parentes inhabiles existerunt, si dum fuit in ventre, habiles existerunt.
- 8 Si solum ab vno parente impedimentum fuerit cogitatum, plures censent non posse legitimentari.
- 9 Probabilior est legitimentari posse.

Regula est filios natos, & conceptos ex parentibus, inter quos validè matrimonium contrahi non potest, subsequenti matrimonio non legitimitur decidit in c. si ita, qui filij sui legitimi vbi suscepti filij ex concubina viuente propria vxore, tamen postea vxore mortua concubinam duxerit, non legitimentur. Et idem est de quolibet alio impedimento, sic omnes doctores, & ratio est manifesta. Nam matrimonij subsequens cæteris prolem antea susceptam legitimam reddit, quatenus ius huiusmodi tempore, quo suscepta est, matrimonium esse contractum, at in impeditis impedimento dirimente id fingi non potest; quia matrimonium est illis impossibile. Ergo matrimonium subsequens non potest prolem susceptam ex impeditis impedimentum dirimente legitimare.

2. Econtra

2. Contra filij suscepti ex habilibus ad contrahendum, quae vocantur filij naturales, & non spurii, subsequenti matrimonio legitimitur, ut dicitur in dicto cap. tanta, & tradunt omnes. Quapropter filius natus ex patre in minoribus ordinibus constituto, & beneficium habente, subsequenti matrimonio legitimitur; quia ordines minores, & beneficium non reddunt patrem inhabilem ad contrahendum, imo neque impedimentum exigente dispensationem, cum in eius potestate sit beneficium, & privilegium ab ordinibus accepto prius: sic alius relatis, Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 2. n. 5. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 5. 2. Sayrus lib. 6. d. irregular. c. 8. num. 17. Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 2. num. 5. Deinde etiam parentes voto simplici calitatis ligati essent, cum filium susceperunt, non inde impedire filium a legitimatione subsequenti matrimonio; quia vere naturalis est, & non spurius, cum votum simplex calitatis non reddat inhabiles ad contrahendum: & ita patet relatis §. 1. num. 3. docet Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 2. n. 6. testaturque omnes doctores Salmeronenses consentire. Praeterea ob eandem rationem filius susceptus ex parentibus, qui sponsalia de futuro contraxerunt, a legitimatione per subsequens matrimonium non excluditur, quia sponsalia non reddunt inhabiles ad matrimonium, ut supra dixi §. 1. n. 4.

3. Sed dubium est, an verum filius illegitimus a legitimatione per matrimonium impediatur, debeat esse conceptus, & natus eo tempore quo parentes sunt inhabiles ad matrimonium? Et quidem si tempore copulae non fuerint inhabiles, etiam tempore natiuitatis inhabiles exiterint, filius inde natus subsequenti matrimonio legitimitur; quia absolute non fuit ex inhabilibus, sed ex habilibus conceptus. Ergo matrimonium in illud tempus fictione iuris reiectum filium legitimum reddit, quodque satis colligitur ex textu in dicto cap. tanta, ubi ad impediendum legitimationem copula inter impeditos spectatur ibi: *si vir viuente vxore sua alium cognouerit, &c.* Ergo stante copula licita ab impedimento filius subsequenti matrimonio legitimitur. Adde filium conceptum in iis quae sua inter sunt reputari natum. *l. qui in vtero. ff. de statu hominum.* Sed si conceptus, & natus esset ex habilibus ad contrahendum, nemini est dubium subsequenti matrimonio legitimum. Ergo etiam legitimitur, cum solum conceptus est, si multis relatis docet Garcia 7. p. de benef. cap. 2. num. 38. Basilius de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 3. n. 8.

4. At si tempore copulae fuerint inhabiles parentes, eo quod consanguinei essent, vel vxorati, alio impedimento ligati ad contrahendum, quod impedimentum tempore natiuitatis filij cessauit, vel quia mortua est vxor, quia dispensatio impetrata est. Non desunt doctores, qui sentiant subsequenti matrimonio legitimum non posse. Sarmiento lib. 1. s. 1. de matrim. cap. 5. Garcia de benef. 7. p. cap. 2. n. 38. & alij apud ipsos. Motuatur praecipue ex leg. Paulus 11. ff. de statu hominum, ubi Iuriconsultus inquit, cum qui viuente patre, & ignorante de conceptione filij conceptus est, licet post mortem aui natus sit, iustum filium ei, ex quo conceptus est, esse non videtur. Ecce qua ratione tempus conceptionis, & non natiuitatis inspicitur. Nam quia conceptionis tempore pater viuens in matrimonium filium non consensit, & iure ciuili matrimonium consistere non poterat; etiam tamen tempore prius habilis filia fuerit ad contrahendum, vt pote sui iuris effecta, filius inde natus legitimus non videtur. Neque satisficit solum, quam tradit Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 2. n. 3. & Fachin. lib. 3. controuers. cap. 50. circa finem, nempe illum filium legitimum non esse; quia non constat tempore natiuitatis fuisse inter eius parentes renouatum consensum, qui certe necessarius erat ad matrimonij valorem, cum praecedens consensus insufficientis fuisse ob ignorantiam patris. Non, inquam, satisficit. Tum quia praesumitur adfuisse consensum post aui mortem. Tum quia si post aui mortem iste consensus non adfuit, nec fuit validum matrimonium, ridiculum erat Iuriconsulti responsum. Ergo dicendum tempus conceptionis spectari. Alia leges adducuntur in fauorem huius sententiae, quas libens omitto; quia iacentium non probant. Rationem vero subdit Sarmiento. Delictum (inquit) in coitu committitur, non in natiuitate. Ergo natiuitas inspicienda non est, praecipue cum leges natiuitatis filiorum spectantes, non tam pro illorum legitimitate, quam pro eorum libertate expeditae sint.

5. Caeteram mihi probabilius apparet, filium conceptum ex parentibus inhabilibus, natum vero ex habilibus legitimum reddi matrimonio subsequenti: sic alius relatis Gregor. Lopez l. 1. tit. 13. part. 4. num. 3. Couarr. cap. 8. §. 2. num. 2. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 50. Thom. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 7. num. 19. & disp. 35. num. 47. Sayrus lib. 6. de irregular. cap. 10. n. 19. Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 3. n. 2. Molina tract. 2. de iustit. disp. 172. n. 2. Guierri tract. de matrim. cap. 7. n. 6. Azor. 2. p. insit. mor. lib. 2. cap. 13. quest. 8. & alij. Praecipuum fundamentum desumitur ex textu in dicto cap. tanta, qui filij sine legitimi, ubi non solum conceptionem, sed etiam natiuitatem filij ab impeditis videtur spectasse, ne filius subsequenti matrimonio legitimitur, sed spurius remaneat. Inquit enim textus. *Si vir viuente*

vxore sua aliam cognouerit, & ex ea prolem susceperit, &c. proles autem natiuitate suscipitur. Ergo non solum conceptio, sed natiuitas spectatur ad legitimum impedimentum. Deinde probatur potest ex l. 5. ff. de statu hominum: ibi, *ingenui sunt, qui ex matre libera nati sunt, sufficit autem liberam fuisse eo tempore, quo nascitur, licet ancilla conceperit, & contrario si libera conceperit, deinde ancilla pariat, placuit eum qui nascitur liberum nasci.* Ad idem est lex nuper. C. de naturalibus liberis: ibi, *in huiusmodi questionibus, in quibus de statu liberorum est disputatio, non conceptionis, sed partus tempus inspicitur.* Et hoc fauore facimus liberorum, ut editionis tempus statuamus esse spectandum, exceptis his tantummodo casibus, in quibus conceptionem magis approbari infantium conditionis vtilitas exspectat. consentit iis lex 11. Tauri, quae est lex. 9. tit. 8. lib. 1. recopil. ibi: *Y porqu no se puda dudar quales son hijos naturales, ordenamos, y mandamos que entones se digan ser los hijos naturales, quando al tiempo que nascieron, o fueron concebidos sus padres podian casar con sus madres iustamente sin dispensacion.* Ergo ex hac lege, & ex aliis relatis constat manifeste, vt filius spurius subsequenti matrimonio legitimum non possit, debere non solum concepti, sed nasci a parentibus toto illo tempore contrahere impeditis.

6. Fundamentum aduersae partis facile putat Basil. Legionen. lib. 11. cap. 3. num. 3. sine, dissoluere, dum dicit illam esse specialem iuris dispositionem in illo casu, quando matrimonium fit sine parentum consensu, vt filij inde suscepti nunquam quoad successione efficiantur iusti filij, licet matrimonium validum fuerit. Sed hoc dictum maiorem difficultatem ingerit. Nam admissio validum esse matrimonium, inspecto iure ciuili, absque consensu parentum celebrato (quod videtur esse contra communem sententiam, & contra expressum textum in l. 2. ff. de ritu nuptiar. ibi: *Nuptiae consistere non possunt, nisi consentiant omnes qui coeunt quorumque sunt in potestate.*) Unde constat filios ad successionem inhabiles reddi, si quidem textus negantes filios iurum; qui sine parentum consensu matrimonium celebrant, iustos esse, nullam de successione specialem limitationem fecerunt. Quapropter retinenda est solutio Fachini & Couarr. & ad eius impugnationem respondeo, illud matrimonium optime posse a filio mortuo parente nouo consensu celebrari. At quia de tali consensu non constat; ea de causa dixit Iuriconsultus filium inde natum iustum non videri. Notantur dicitur *iustum non videri*, quia non apparet nouo consensu non apparet iustum filium esse. Quod autem talis nouus consensus apparere non poterit, inde colligitur. Tum quia constat post mortem parentes simul habitasse: bene enim poterat nasci filius absque cohabitatione; Tum quia nulla dotalia instrumenta adferunt, quae ad nouum consensum, & valorem matrimonij, inspecto illo iure, videbantur requiri. Ad rationem respondeo, peccatum parentem adesse in copula, non in natiuitate filiorum. At quia legitimum filiorum non est inducta in fauorem parentum, sed in fauorem ipsorum filiorum: & matrimonij, ea de causa quodlibet tempus, quod filius vtilis sit, vel conceptionis, vel natiuitatis inspicitur. Neque verum est leges pro sola libertate, & non pro legitimatione loqui, cum dicat lex nuper. *Et nostra lex Tauri, expressè de legitimatione loquantur.*

7. Sed quid si filius conceptus sit, & natus tempore quo parentes inhabiles ad contrahendum exiterint, at aliquo intermedio tempore, quo in ventre exiit, habiles fuerint? Casus est contingens. Potes namque viuente tua vxore concubinam cognoscere, moritur vxor, ecce habilis es ad contrahendum cum concubina; sed antequam filius nascatur, cognoscis eius consanguineam in secundo gradu, ob quod delictum impediret ad contrahendum. Filius ergo sic conceptus, & natus legitimitur subsequenti matrimonio? Credo legitimum. Mouetur ex l. qui in vtero. ff. de statu hominum. ibi, *qui in vtero est, perinde est, ac si in rebus humanis esset constitutus, quando de commodis eius agitur.* Sed si filius eo medio tempore, quo in vtero est, & parentes eius sunt habiles nascetur, legitimus esset matrimonio subsequente. Ergo etiam legitimus est censendus, esto tunc non nascatur. Deinde filius ancillae libertatem obtinet, si eius mater tempore conceptionis, vel partus, vel dum illum in ventre habuit, libertatem obtinuit. §. 1. insit. de ingenuis. Ergo idem dicendum est de legitimitate ob matrimonium subsecutum, cum sit eadem ratio, nempe fauor filiorum; & ita tenet Basil. Legionen. lib. 11. de matrim. c. 3. n. 9.

8. Maior dubitatio videtur esse de filio concepto, & nato a parentibus impeditis contrahere, quod impedimentum ab vno saltem ex parentibus ignorabatur, an, inquam, talis filius subsequenti matrimonio legitimus reddatur? Negat grauissimi doctores, sic post alios antiquiores, quos referunt Couarr. 2. q. de sponsal. cap. 6. §. 2. num. 17. & 18. Francisc. Sarmiento. lib. 1. s. 1. de matrim. cap. 6. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 55. Garcia de benef. 7. p. cap. 2. num. 33. Molina de Hispan. primigen. lib. 3. cap. 1. num. 11. nosse Molina tract. 2. de iustit. disp. 172. in med. vers. dubium deinde est. Ioan. Guierri. tract. lib. 2. quest. 105. num. 9. & alij. Mouetur primo, quis in cap. tanta, qui filij sine legitimi, nulla sit distinctio de bona, vel mala fide, sed absolute dicitur, non legitimum filium conceptum ex aliena, viuente vxore propria. Secundo

cundo cum quis dat operam rei illicitæ, non inspicitur eius opinio, sed rei veritas. *leg. cum qui nocentem. §. si iniuria ff. de iniuriis. leg. aut qui aliter. §. si quis dum puta. ff. quod vi, aut clam. cap. inebriaerunt. 1. quæst. 1.* præcipue cum non agitur de impuratione culpæ, aut pœnæ; sed de effectu inde subsecuto: sed mulier soluta dum se patitur cognosci, operam dat rei illicitæ. Ergo illius opinio, quod non adesse interiplam, & virum impedimentum, inspicienda non est, sed rei veritas, quod fuerint ad contrahendum impediti, & confirmat Fachineus ex *text. in cap. cum inhibito. §. si quis vero. de clandestina desponsat.* vbi statuitur filios natos ex clandestino matrimonio in gradu prohibito contracto, licet ignoranter, legitimos non esse. De parentum ignorantia (inquit textus) nullum habitura subsidium proles, dum illi taliter contrahendo non expertes scientia, vel saltem affectuosa ignorantia esse videantur. Ecce quia coniuges fuerunt in culpa clandestine contrahendo, eorum ignorantia non inspicitur: sic in præsentem cum mulier se cognosci permittat contra caones, & diuinas leges, eius ignorantia de impedimento non est habenda ratio. Et hinc soluitur *textus in cap. ex tenore. qui filij sint legitimi*, qui in contrarium videtur facere, vbi filij nati ex matrimonio inualido, ab Ecclesia tamen approbato, legitimi sunt, qui ibi nullam culpam parentes commiserunt filios generantes; secus in nostro casu, vbi grauius se cognoscendo peccauerunt.

9 Nihilominus contraria sententia, tanquam matrimonio, & filiis fauorabilior, amplectenda est; cum Glossa in *cap. tanta. qui filij sint legitimi. verbo aliam. Surdo conf. 303. num. 20. lib. 2. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 22. Ball. le Leon. lib. 11. de matr. cap. 2. num. 8.* & aliis pluribus relatis ab Anton. Gabr. de legitimi. cap. 1. concl. 2. & Fachineo. & Couarr. *lo. citatis.* Et probatur, quia posita ignorantia inuincibili impedimenti, saltem ex parte vnius coniugis, comparatione illius illa copula solum habet speciem intemperantia, non incestus, adulterij, aut facilitij. Ergo comparatione illius filius genitus naturalis est, non spurcius. Ergo legitimi matrimonio subsequenti poterit. Et licet in *cap. tanta*, nullam fecerit Pontifex expressam mentionem de mala fide parentum se coniungentium viuente propria vxore, id fuit, quia necessarium non erat; semper enim mala fides in tali copula præsumitur, dum contrarium non probatur. At si supponeret Pontifex bonam fidem, & ignorantiam impedimenti, aliud resoluere argum. *textus in cap. ex tenore. qui filij sint legitimi.* vbi sola fides vnius coniugis contrahentis cum impedimento dirimente, sufficit, vt filij inde nati legitimi habeantur. Ergo etiam sufficit ad prolem bona fide conceptam legitimandam. Nam si matrimonium illud contraheretur tempore quo copula illa fuit habita, bona fides vnius coniugis sufficeret ad legitimam reddendam prolem. Ergo etiam sufficere debet matrimonium postea contractum, quia fictione iuris, & in fauorem proles retrahitur. Neque vlla habenda est consideratio, quod culpa in coniunctione fuerit commissa: quia non fuit commissa culpa in coniunctione impediens legitimitatem; siquidem nulla scientia impedimenti habita est.

Et ex his solutum manet primum, & vltimum argumentum contrarium. Ad 2. admitto in dante operam rei illicitæ non spectari opinionem, sed rei veritatem in iis, quæ ex ipso opere illicito formaliter, hoc est quatenus illicitum est, oriuntur. Secus in iis, quæ ex illo opere materialiter illicito proveniunt. Cum ergo ex illa copula fornicata, inuincibiliter tamen ignorata, incestuosa, vel adulterina, nascantur quoad opinionem committentium filij adulterini, vel incestuosi, sed naturales; efficitur sanè subsequenti matrimonio legitimi posse. Ad confirmationem ex *textu in cap. cum inhibito*, respondeo esse longè diuersam rationem. Tum quia ibi matrimonium non est ab Ecclesia approbatum, ac proinde non habet vim legitimandi prolem susceptam. Tum quia illa ignorantia impedimenti non censetur à iure inuincibilis, sed potius crassa, & affectata, ideoque non excusat.

§. IV.

Qualiter rescripto principis filij illegitimi legitimi possint.

- 1 Rescripto principis filij legitimantur.
- 2 In quo hac legitimatio, ab ea qua fit per matrimonium, differat.
- 3 In quo differat à dispensatione.
- 4 Non solet concedi hac legitimatio cum præiudicio filiorum legitimorum.
- 5 Natiuitate filiorum legitimatio antea concessa videtur reuocata.
- 6 Excipit, nisi princeps contrarium velit.
- 7 Filius legitimatus hoc rescripto non potest à parentibus meliorari.
- 8 Succedit non solum parentibus, sed aliis consanguineis.
- 9 Transi in patriam potestatem.

- 10 Legitimatio rescripto principis secularis, vel Ecclesiastici, qui censentur esse veram legitimatorem, & an legitimatio quoad omnia ea, qua talis princeps potest.
- 11 Legitimatio non tam ex potestate adæquata dispensantis, quam ex integra natalium restitutione desumenda est.
- 12 Restitutio ad omnes iuris canonici effectus est vera legitimatio canonica, & restitutio ad omnes iuris civilis effectus est legitimatio civilis.
- 13 An si princeps legitime cum aliqua restrictione, censentur dispensare, vel legitimare? Negant plures esse legitimatorem.
- 14 Probabilis est legitimatorem esse.
- 15 Soluuntur opposita fundamenta.

1 Regula ab omnibus doctoribus recepta est, rescripto principis, hoc est eius indulgentia, & concessione illegitimos filios, legitimos reddi: cum enim legibus ab ipso tempore latas sint redditi illegitimi, id est, inhabiles ad successionem, officia, beneficia, muneraque alia reipublicæ, eiusdem principis beneficio habiles reddi possunt, atque adeo legitimi.

2 Differt autem hæc legitimatio ab ea, quæ per matrimonium fit multipliciter. Primo namque legitimatio per rescriptum principis extendi potest, vt videbimus, tam ad filios naturales, quam spurcios; cum tamen legitimatio per matrimonium solum filios naturalibus concedatur. Secundo legitimatio per rescriptum non solet ad omnes inhabilitates extendi; cum enim alia inhabilitates sint iure Pontificio introductæ, alia iure civili: si rescripto principis Ecclesiastici filius legitimetur eius legitimatio non extenditur ad inhabilitates iure civili introductas. Econtra si rescripto principis secularis fiat legitimatio, nequaquam ad inhabilitates iure Pontificio introductas extenditur. Quia non potest extendi ad id, quod extra eius est potestatem. At legitimatio per matrimonium omnes inhabilitates tam civiles, quam canonicas integre tollit, reddique filios legitimos, ac si constante matrimonio concepti, natiq; essent.

3 Præterea legitimatio differt à dispensatione; in eo quod dispensatio est circa effectus; est enim concessio alicuius effectus illegitimi denegati; at legitimatio est circa personam; est enim personæ habitatio, & incapacitatis sublatio. Ex quo fit dispensatum eam habitatem habere, quæ ex verbis dispensationis strictè intellectis colligitur; at legitimatum per omnia legitimi adæquati, nisi expressè interdicitur. *Azor. 2. p. in str. lib. 2. cap. 14. quæst. 2.* Vnde legitimatus rescripto principis secularis in bonis parentis, & aliorum consanguineorum succedit, potestque agere querela inofficiosi testamenti, in quo exheredatur, & dicere esse nullum testamentum, in quo præteritur, eo modo ac si legitimus esset, vt patet in *Authent. quibus modis naturales efficiuntur sui. §. quoniam variis. de leg. 2. §. colla. 7.* & pluribus exornat Anton. Gomez. *l. 9. can. num. 66.* Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 8. num. 1. Molina *de iust. tract. 2. disp. 17. vers. legitimatus.* Excipit, nisi cum ea restrictione legitimatio concedatur, vt possit succedere in eo quod patet ei reliquerit: tunc enim conuerti non potest præteritum esse.

4 Excipit secundo, vt non censetur legitimatio concessa cum aliorum legitimorum præiudicio: sic late, & optime expendit noster Molina *de iust. tract. 2. disp. 17.* Quocirca legitimatus principis rescripto non succedit in maiorem, neque in fructu, quod ad extraneos deuenire non potest, neque in legitimis stantibus filijs legitimis, nisi expressè concedatur cum elapsa derogatoria.

5 Quod si antequam filios legitimos habeas, obtineas rescriptum principis pro legitimatio filij naturalis, natiuitate filiorum legitimorum videtur legitimatio reuocata; quia censetur sub hac conditione concessa, ne filius legitimis præiudicium fiat, ea enim de causa stantibus filijs legitimis legitimatio obrepta pro filijs naturalibus subrepta committitur censetur, si legitimorum mentio facta non sit; quia non præsumitur, velle principem filijs legitimis præiudicare, quando non exprimit. At idem præiudicium principis in illo casu postea nascantur. Ergo non est censendum principem in illo casu velle legitimatorem concedere. Adde natiuitate filiorum donatio parentis extraneis facta reuocatur. Ergo etiam beneficium legitimatorem reuocari debet; quia est quædam principis donatio, & parentis in illam consensu. Tandem pro hac parte est expressa decisio. *leg. tauri. 12. quæst. 10. tit. 8. lib. 5. compilat.* & ita tradit Anton. Gomez. *ibi. num. 68.* Matienzo *l. 10. tit. 8. lib. 5. compilat. gloss. 2. in fine.* Aduertunt tamen supradicti doctores, non reuocari legitimatorem concessum filio illegitimo natiuitate filiorum legitimorum quoad honores, & dignitates patris, & quoad successionem agnatorum; & cognatorum.

6 Verum si princeps sciens patrem habere filios legitimos legitimatorem spurio concedit, vt vetè concedere potest; quia in eius potestate est condiciones à se inducenda pro legitimatorem faciendâ abrogare, & legitimas filiorum diminueret, vel si legitimatorem concedit sub expressa conditione, vt firma

maneat, tamen legitimi nascantur, filius legitimatus patris succedit...

7 An vero filius legitimatus possit a parente meliorari? Credo cum communi sententia nequaquam posse...

8 Rufus legitimatus rescripto principis succedit non solum parentibus, sed etiam aliis ascendentibus...

9 Deinde legitimatus rescripto principis in partem potestatem transit, sicut filius legitimus; habetur §. generaliter...

10 Sed est dubium, an legitimatio per rescriptum principis secularis vel Ecclesiastici sit vera legitimatio...

Propter hanc rationem Antonius Gabr. de legitimat. conclus. 8. censet illam dici veram legitimatorem...

Verum ex hac doctrina manifeste inferitur sic legitimatum partem esse illegitimum, partem legitimum...

11 Quare dicendum existimo legitimatorem non tam ex potestate ad quatuor dispensantis, quam ex integra natalium restitutione...

12 Sed quia duplex est ius, aliud civile, aliud canonicum, duplex est legitimatio, alia civilis, alia canonica...

13 Sed est dubium, an vera sit legitimatio, qua princeps te habilem facit simpliciter, vel ad temporalia, vel ad spiritu...

tualia, aliqua tamen restrictione apposita; v.g. Princeps secularis te habilem reddit ad omnia civilia...

Negant haec esse legitimatorem Antonius Gomez. l. 9. cauri. num. 70. & plures ab eo relati. Mouentur; quia legitimatio est natalium restitutio...

14 Nihilominus probabilis censio appositionem supradictae restrictionis non impedire legitimatorem, sic aliis relatis...

15 Et ex his solvantur rationes oppositae. Dico ergo legitimatorem habilem legitimum reddere ad omnem successorem...

§. V.

Qui possint legitimatorem concedere.

- 1 Solus supremus princeps potest legitimare.
2 Ex speciali commissione saepe inferiores legitimatorem concedunt.
3 Ex potestate concessa legitimandi non est potestas concessa legitimandi ad fenda, & maioratus.
4 Pontifex in spiritualibus omnes legitimare potest, in temporalibus sibi subditis.
5 Dispensando in radice matrimonij quoscunque Pontifex legitimare potest.
6 Que requirantur pro certo ad hanc legitimatorem.
7 An stante matrimonio nullo possit Pontifex te legitimum reddere? Negant plures.
8 Verius est oppositum.
9 Ad hoc in inhabilitatem tollendam non est opus, quod parentes vivant, & denuo contrahant.
10 Valet haec legitimatio, esto in aliorum cedat praedictum.
11 An ex illa clausula in dispensationibus apponi solita, prolem, si quae est, legitimam decernendo, legitimetur proles non solum quoad spiritum, sed etiam quoad temporalia? Negat Sanchez, & alij.
12 Verius est oppositum.
13 Satisfit cuidam obiectioni.
14 Censeturne Pontifex legitimare prolem, si matrimonium ratum habeat, vel in illo perseverare concedat? Affirmative respondeo, esto contra alij teneant.

- 15 Proles sic legitima succedit in maioratu.
- 16 Exclusus a maioratu, quia se sacris iniunxit, si ex dispensatione contrahat matrimonium, in maioratu succedit secundum aliquos.
- 17 Sub distinctione responderetur.
- 18 Principes temporales solum in temporalibus legitimize subditos possunt.
- 19 Ad ius parvontus bene possunt legitimize, sed indirecte.

Certa conclusio est fere ab omnibus recepta, solum superiorem principem non recognoscit, legitimize posse: quia solus ille est, qui iura abrogare potest, & impedire ne habeant effectum, atque ad o iura in habiles habiles reddere. Abbas in cap. per venerabilem qui filii sunt legitimum. 23. Basili. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 5. in prin. Mol. tom. 1. de iust. rati. 2. disput. 173. verb. legitimize. Azor. 2. p. iust. lib. 2. cap. 24. quast. 5. & alij passim. Ex quo fit solum Pontificem in spiritualibus hanc potestatem habere; quia solus ille iura illegitimitatis iure canonico in tota dicit abrogare potest. Secundo fit in temporalibus quemlibet principem supremum eam potestatem habere. Unde non solum Imperator & Rex, sed etiam alij principes supremi, qui leges condere possunt, & conditas abrogare, hanc potestatem legitimandi in suo dominio habent. Basili. lib. 11. de matrim. c. 5. num. 15.

Inferioribus tamen iure concessa non est hanc potestas. Nam esse Episcopis datum sit posse illegitimos habiles reddere ad ordines minores, & beneficia simplicia, quia tamen non est illis concessum posse eos habiles reddere ad omnes iuris canonici effectus ea de causa eorum habitatio non legitimize, sed dispensatio nancipatur. Molin. Azor. & Basili. Legion. supra. Et idem est quoad civilia de aliquibus magistratibus.

2 At ex speciali commissione a principe supremo sepe inferiores legitimationem concedunt. Quia cum hanc potestas sit in iudicandis, & competat principi iure ordinario, optime potest eam cui pluerit delegare. Ipsi vero inferiores aduocare debent, ne limites concessiones excedant; sepe enim illis potestas ad dispensandum conceditur, non ad legitimandum, & ex potestate ad dispensandum non inferunt potestas legitimandi, quae potior est. Couar. cum communi sententia 2. part. de sponsalib. cap. 8. §. 3. num. 6. Molina disp. 173. vers. obseruandum est. Ex potestate tamen legitimandi bene inferunt potestas dispensandi concessa. Nam licet hae potestates diuersae sint, at potestas dispensandi in potestate legitimandi includitur; qui enim simpliciter potest illegitimum habitum reddere ad omnes iuris effectus, a fortiori poterit ad aliquos reddere habitum. Sic Molina supra. quomodo Couar. numer. 10. contrarium videatur sentire.

3 Praeterea ex potestate tibi simpliciter concessa legitimandi, non inferunt data potestas legitimandi ad feuda, & maioratus: sic Couar. num. 6. vers. obseruandum est. Quia ex illa potestate solum potes simpliciter legitimize, sed legitimitas simpliciter rescripto principis non est habilis ad feuda, & maioratus, vt tenet communis sententia in l. Gallus. §. Et quid sit cantum. ff. de liber. & posthum. Ergo neque tu poteris ad feuda, & ad maioratus legitimize. Ob eandem rationem ex eadem potestate simpliciter concessa legitimandi, nequaquam poteris legitimize stantibus filiis legitimis; quia illa potestas non extenditur amplius, quam simplex legitimitas; at hanc locum non habet stantibus filiis legitimis. Ergo neque illa potestas. Quapropter vt potestas legitimandi locum habeat, itante aliorum legitimorum prauidio, id clare explicari debet, saltem illa clausula generali, qua tibi concederetur plena, & libera legitimandi facultas. Basili. Legion. lib. 11. de matr. cap. 5. in fine. Verum si tibi potestas concedatur legitimandi filios spirituos, poteris & filias legitimize. Quia sub nomine filij & filia in fauorabilibus comprehenditur, & potestas legitimandi, vt pote beneficium principis, & non contra ius, late est interpretanda. Couar. dicto. c. 8. §. 3. n. 7. Mol. dicta disp. 173. vers. obseruandum est.

Restat ergo examinare qualiter Pontifex, alique principes supremi hanc legitimandi potestatem exercere possint?

4 Qua in re Pontifex sine dubio illegitimos legitimize potest in spiritualibus ad ordines, & ad beneficia. Nam cum ab ipso Pontifice ius reddens illos inhabiles ad ordines, & ad beneficia statutum sit, ab illiusque voluntate pendat; poterit quos maluerit ab eo iure eximere. In temporalibus autem solum temporaliter sibi subditos legitimize potest, quia Pontifex (vt ex communi sententia constat) non potest per se, & directe leges superiorum principum tollere, & illarum efficaciam in sibi non subditis minuire. At si causa grauis intercedat ad bonum spirituale pertinens, bene poterit Pontifex illam legitimationem concedere; quia tunc iudicatio temporalis spirituali subicitur, & ex spirituali iurisdictione, quam ad gubernandam Ecclesiam habet, poterit legitimize prolem quod temporalia, quando hanc gubernationi necessaria est. Constat haec doctrina ex cap. per venerabilem qui filii sunt legitimi. & ibi glossa, & doctores; & tradit Couar. 2. p. de sponsalib. c. 8. §. 3. n. 18. Mol.

de Hispanor. primos. lib. 3. c. 2. n. 11. noster Mol. tr. 2. de iust. disp. 173. in prin. Basili. de Leon. lib. 11. de matr. c. 5. n. 6. Sanch. lib. 8. de matr. disp. 7. n. 1.

5 Contraucta ergo est, an dispensando in radice matrimonij, possit Pontifex te illegitimum legitimum reddere, non solum ad spiritualia, sed etiam ad temporalia. V. g. natus es in Hispania ex parentibus impedito ligatis potest ne Pontifex te legitimum reddere ad honores, & bonorum successionem eo modo, ac si ex vero matrimonio genitus esses?

6 Et quidem si nullo, nec fito matrimonio existente genitus es, neque tui patentes matrimonium contrahunt, nequaquam potest Pontifex te legitimum ad temporalia reddere, quia cessante matrimonio cessat radix, ex qua legitimitas ortum habere potest, effectusque legitimitas directe quoad temporalia, quae Pontifici concessa non est: sic ex omnium sententia statuit Sanch. lib. 8. de matr. disp. 3. n. 5. & 7. Secundo est certum, si genitus es ex matrimonio nullo, ob impedimentum a Pontifice indispensabile, scilicet quia defuit consensus, vel quia vxor prima vivebat, nequaquam legitimi potes; quia non potest Pontifex nullitatem illius matrimonij tollere, & consequenter nec matrimonium radicem legitimationis honestate: sic Sanch. n. 8. & 10. Basili. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 5. num. 8. quod bene limitat Sanchez dicto n. 10. quando impedimentum est occultum, secus si dubium fuit; quia in dubio non est (polandus Pontifex possessione potestatis, quam habet dispensandi. Tertio certum esse debet illegitimos spirituos subsecuti matrimonio legitimi posse, si id Pontifex concedat; sicut enim Pontifex illegitimos naturales legitimos reddit matrimonio subsequenti, sic poterit illegitimos spirituos. Quod ergo per legem statui poterat, potest & aliquo casu speciali decerni, & etiam Rota apud Basili. Legion. lib. 11. c. 5. n. 1. decis. in medio, & etiam in 2. in medio, & apud Garc. 7. p. de benef. c. 2. n. 40. Sed non est credendum id fieri, nisi clare constet, cum sit derogatio communis iuris statui in tanta, qui filij sint legit.

7 Quare duplex est dubitatio. Prima, an Pontifex possit ad matrimonium nullo a quo genitus es, remouere illegitimitatem, & consequenter omnes inhabilitates, quae a iure canonico, & civilis tibi proueniunt? Negat Molina 2. 3. de iust. disp. 173. n. 5. & alij relati a Sanch. lib. 8. de matr. disp. 7. n. 3. sine. vbi seorsim ex addit. nona Nauarri conf. 2. tit. qui filij sunt legit. ad finem. Gregor. XIII. mense Nouemb. 1584. negasse hanc dispensationem sibi petitam, addidisseque non posse. Mouerunt, quia Pontifex non potest facere, quod matrimonium illud invalidum, ex quo genitus es, non fuerit invalidum, & consequenter quod ex illo non fueris genitus illegitimus, inhabilitateque illegitimatorum non contraxeris. Sed ha inhabilitates non solum proueniunt a iure canonico, sed etiam a civilis: in quo Pontifex nullam potestatem habet. Ergo neque habere poterit potestatem ad te legitimandum. Ex confirmo, si absque illo matrimonio ex copula fornicaria natus esses, non posses Pontifex te legitimum reddere ad temporalia, quia iure civilis illegitimus factus es, & inhabilis. Ergo neque poterit, cum matrimonium intum est. Quia esse irritum matrimonium, ac non esse matrimonium, pro eodem reputari debet.

8 Ceterum verius est, posse Pontificem te in supra dicto casu legitimum reddere tam quoad spiritualia, quam temporalia, honores, & successiones: si aliis relatis Couar. 2. p. de sponsalib. cap. 8. §. 3. num. 13. Molina de Hispanor. primos. lib. 3. cap. 2. n. 12. Sayrus thesaur. casuum. 1. lib. 6. de irregularitat. tit. n. 2. & cap. 11. num. 6. Sanch. innumeris relatis, lib. 8. de matr. disp. 7. n. 4. Basili. de Leon. lib. 11. cap. 5. num. 9. Garcia 7. p. de benef. cap. 2. n. 41. & 42. Ratio fundamentalis est; quia licet Pontifex facere non possit, quod matrimonium illud, ex quo genitus es, invalidum non fuerit; at potest effectus ex illo prouenientes omnino tollere reuocando illam legem, qua tale matrimonium irritum fuit, ac si nunquam edita fuisset, quod constat ex clement. vnic. de immunit. Ecclesiar. vbi Clemens V. reuocat quaedam praedecessorum constitutiones etiam quoad effectus antea productos: ibi quidquid ex eis subsequutum est, vbi de uia penitus reuocamus, & eas habere volumus pro infectis: sed vni ex praecipuis effectibus illius irriti matrimonij est illegitimitas. Ergo facta reuocatione illius legis, & sublata per dispensationem illegitimitas, quam tibi illud matrimonium nullum reliquit, perit omnis inhabilitas tam iure canonico, quam civilis indulta; quae in illegitimitate illius matrimonij fundabatur. Hincque ratio contraria soluta manet. Ad confirmationem respondeo, cum es illegitimus, eo quod nullo existente matrimonio sis genitus, nequit Pontifex te habitum reddere ad temporalia; quia illa illegitimitas non est solum iure Ecclesiastico indulta, sed civilis, in quo non potest Pontifex dispensare: quae prouenit ex matrimonio irritum, immediate ex solo iure Ecclesiastico habetur, cum solum ex illo habeatur matrimonium esse irritum. Quare dispensante Pontifice in radice matrimonij tollit a te illegitimitatem, & consequenter omnes inhabilitates in illa fundatas: in tantum enim ius civile te inhabilem ad honores, & successiones fieri, in quantum ex matrimonio irritum, & nullo fueris illegitimus: at sublata tui illegitimitate cessant inhabilitates iure civilis indulta.

DE
CAST
PAL
TO
LIB. 11.

Ex quo sic ad hanc inhabitatem tollendam superuacaneū esse, quod tui parentes uiuunt, & de nouo matrimonium contrahant; quia non sic legitimus per matrimonium de nouo contrahendum, sed per dispensationem in radice matrimonij contracti, & remotionē illegitimitatis inde proueniens. Quare etiam si tui parentes mortui sint, hæc via legitimari potest: sic Mol. Hispanor. primogen. lib. 3. cap. 2. n. 12. fme. Sayrus lib. 6. de irregularitat. c. 11. n. 6. Sanch. pluribus telatis dicta disp. 7. n. 6. Basil. lib. 1. c. 5. n. 10. quibus contra sentiat Ioan. Gutier. de matrim. c. 74. n. 10. motus eo facto Gregor. XII. Negantis hanc dispensationem; cui respondere possumus, tum de illa negatione non satis constare, tum quia fortē abique causa legitima concitaretur dispensatio, & ideo dixit se illam concedere non posse.

Hinc sic validam esse hanc legitimacionem, etiam si in aliorum cedat præiudiciū, quia præiudiciū alijs proueniens impedire non potest facultatem Pontificis, sic Sanchez & Basil. supra. Debet tamen Pontifex ne peccet, iusta causa moueri ad hanc legitimacionem concedendam, quia dispensat in lege præiudicante alijs successoribus legitimis; sic Nauar. lib. 4. consil. in 1. edit. tit. de sponsal. consil. 3. circa finem. Et in 2. edit. lib. 4. tit. qui filij sint legitimi. consil. 2. in fine. Sanch. lib. 8. de matr. dicta disp. 7. num. 5. Quare namquam consensum esse hanc legitimacionem à Pontifice concedi tunc recti præiudiciū, nisi elatè id exprimat, iuxta reg. de non tollendo iure quæsitio. Sanch. supra. n. 6. fine. Gutier. de matr. cap. 74. n. 26.

Secunda dubitatio non leuis est, an per clausulam illam in dispensationibus appositam pro matrimonio contrahendo, vel contracto reuolando nempe ut non obstante impedimento fiat dispensatio ad matrimonium inter se libere & licite contrahendum, prolem susceptam, si quæ sit, & suscipiendam legitimam decernendo, hæc legitimatio proli susceptæ concedatur non solum quoad spiritualia, sed etiam quoad ciuilia, ac si ex legitimo matrimonio suscepta fuisset?

Negat Sanch. lib. 8. de matr. disp. 7. n. 14. Gutier. de matr. cap. 74. n. 10. Mouentur ad præcipue ratione; quia illa clausula apponitur eodem modo, siue proles habita sit contracto matrimonio, siue non; sed quando non est contractum matrimonium, neque figura matrimonij exitit, proles suscepta per matrimonium legitimari non potest; quia non legitimum matrimonium sublequenti, cum sit concepta, & nata à parentibus impeditis, iuxta textum in cap. rana. qui filij sint legitimi. Neque etiam legitimari potest matrimonio antecedenti, cum neque figura illius præcesserit. Ergo nulla ratio illa clausula legitimari potest. Et licet Pontifex eodem tenore verborum decernat legitimam esse prolem ex illo matrimonio suscipiendam, ac suscipiendam; non inde (inquit Sanch.) debet inferri eodem modo legitimari. Nam verbum illud decernendo, comparatione proli suscipiendæ declaratiue sumitur; declarat namque futuram esse legitimam, utpote ex vero matrimonio generatam; comparatione uero proli susceptæ effectiue sumitur; quia per decernendum interponendum legitimatur; ac proinde non legitimum in radice matrimonij, sed extra. Neque est inconueniens idem verbum in eadem oratione diuersimodè sumi comparatione diuersorum ut constat ex cap. capitulum. de rescriptis. in 6. in p. in glo. ff. de verborum relictis. Hinc inferri Sanchez n. 14. illam legitimacionem proli susceptæ solum esse quoad spiritualia, esto sit in rebus suis ditioni temporaliter habetis; quia omnibus communis est. neque Pontifex sic legitimandum prolem censetur uti potestate dominij temporalis, cum id non exprimit, sed solum potestatem spirituales Pontificis. Deinde dicit Sanch. n. 25. Gutier. n. 22. ex vi illius clausulæ, quia Pontifex sic impeditis concedit, ut possit in matrimonio contracto remanere, non legitimari prolem etiam quoad spiritualia; quia illa non est legitimatio matrimonij, neque proli, sed solum remotio impedimenti, quod matrimonio contrahendo obstat. Quapropter conclusit ad legitimacionem plenam proli antea susceptæ necessarium esse, ut pontifex in matrimonio, ex quo genita est, legitimaret, & approbaret ex tunc, id est ab eo tempore, quo genita fuit.

Ceterum verius est supradicta clausula in dispensationibus apposita legitimari prolem incestuosam sublequenti matrimonio celebrato, sicuti legitimatur proles suscepta naturalis sublequenti matrimonio inito. Mouet præcipue ex autoritate Rotæ sæpius pro hac parte sententiam ferentis, ut constat ex his, quæ adducit Garc. 7. p. de benef. c. 2. n. 40. Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 5. n. 12. Gutier. tract. de matr. cap. 74. in fine. Neque pro hac parte deest ratio. Negari enim non potest, posse Pontificem in fauorem matrimonij, & proli susceptæ concessionem cap. rana. extendere, ut matrimonium non solum legitimet filios naturales, sed etiam spurios, & incestuosos; quod ergo potest lege, & constitutione præstatè, id præstat illo speciali casu per illam clausulam. Tum quia eodem tenore verborum decernit prolem suscipiendam, & susceptam sicuti legitimam. Ergo eodem matrimonio legitima redditur. Tum quia hic modus legitimandi prolem nobilior est, & excellentior. Ergo credendum est Pontificem id præstare.

Neque obstat, quod tempore illo, quo proles genita fuit, non videtur fuisse genita ex affectu futuri coniugij, cum fuerit coniugium impossibile ob impedimentum. Ergo non fuit

capax legitimacionis sublequenti matrimonio, iuxta textum in dicto cap. rana. cap. ex tenore. qui filij sint legitimi. Non inquam, obstat; quia subsecuta dispensatione, & matrimonio celebrato, iam ius præsumit ex affectu futuri coniugij per dispensacionem celebrandi prolem generari, ac proinde capax esse legitimacionis; vt latius hæc omnia in supradictis decisionibus Rotæ habentur.

Tertia dubitatio est: an si Pontifex legitime, & ratum habeat matrimonium quod nullum erat, vel in illo concedat pericuerare, dispenset in radice matrimonij, & prolem subleptam legitimet? Negat Sanch. supra. d. disp. 7. n. 24. Et 18. quia nec Pontifex cōcedere potest in matrimonio irrito pericuerare, neque illud ratum habere potest. Ergo illa verba non retrotrahuntur ad præteritum contractum, sed futurum respiciunt, faciuntque hunc censum; matrimonium, quod antea nullum erat, nouo consensu accedente legitimamus, & ratum habemus, & in illo concedimus pericuerare. Ex quibus verbis nulla esse videtur facta legitimatio proli. Ceterum sustinentur contrarium ob supradictas decisiones Rotæ, quas sequuntur Garcia à n. 42. Basil. supra. Ratio est, quia ex stylo curiæ legitimus matrimonium, illudque ratū habens censetur à contractu prius facto omnem irritationem, & illegitimacionem tollere, illudque fictione iuris ita legitimum reddere, quoad omnes effectus, ac si legitime à principio factum esset. Et idem est dicendum, cum concedit in contractu pericuerare: concedit namque pericuerare in illo contractu, qui nullus fuit, valido iam per dispensacionem effecto, & secluso ab eo omni impedimento irritationis ex illo tempore, quo primo fuit celebratus: quia verbum illud pericuerandi retro respicit, & contractum in quo pericuerare debes legitimum supponit. Facta uero legitimacione matrimonij, ab illo tempore proles concepta redditur ex consequenti legitima.

Hinc fit hæc prolem incestuosam sic sublequenti matrimonio legitimatam succedere in maioratu, & excludere substitutionem; quia verè ex legitimo matrimonio; sicuti succedit filius naturalis sublequenti matrimonio legitimatus.

Hinc etiam videtur inferri exclusum à maioratu; quia se factis initiatur, aut re iugiosam vitam suscepit, si Pontifex cum illo dispenset, ut matrimonium contrahat, eo ipso maioratum obtinere potest; quia intentio fundatoris excludentis initiatum factis à maioratus successione fuit, quia erat incapax legitimam successione habendi. Ergo cessante hac incapacitate, cessare videtur dispositio. Neque obstat alteri esse ius quæsitum; quia fuit ius quæsitum durante primogeniti incapacitate, secus illa sublatà: quod exemplo primogeniti mortui, & resurgens manifestari potest; durante enim morte primogeniti secundo natus succeditur si primogenitus resurgat, primogenium illi debetur; sic Basil. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 5. §. fine. n. 13.

Ceterum hæc in re distinguenda censet, aut secundo genitus dominium maioratus, seu hereditatis acquisitum tempore quo factis initiatus est primogenitus, aut non. Si dominium acquisiuit, credo ex dispensacione illa non esse hereditatem secundo genito auterendam; quia videtur in ipsum translata in perpetuum, & irrevocabiliter, eo quod censetur in perpetuum excelsus primogenitus. Item dominium alicui acquisitum non potest nisi ex causa publica, & bono cambio ab eo auferri. Adde qualitatem requiritam ad successione debere esse eo tempore, quo substitutionis credit dies. Ex textu in leg. non oportet. ff. de legatis. 2. Et in leg. interuenit. ff. de legatis præstandis. & pluribus exornat Molina de Hispanor. primogen. lib. 3. cap. 13. n. 37. Cum ergo posuimus hereditatem esse translata in secundo genitum ob incapacitatem primogeniti, quamvis postea hæc incapacitas remoueretur, maioratum non acquireret. Molin. de Hispanor. primogen. lib. 3. c. 2. n. 14. Molin. Iesuita tract. d. disp. 624. n. 5. At si maioratus delatus non est secundo genito, eo quod uiuac vitimus illius possessor & uicente illo primogenitus habilis reddatur ad matrimonium credo in maioratu succedere, quia ad successione habilis tempore quo defertur hereditas spectanda est, ut satis colligitur ex leg. 1. §. vit. ff. de bonorum possess. con. 1. 1. ubi habetur si pater habeat filium, & ex illo nepotem, & filius deportetur, si durante deportatione filij pater moriatur, succedet nepos; quia deportatus habetur pro mortuo. At si uiuente patre filius restituarur, ipse succedet; quia tunc ius fuit suspensum, & sublato impedimento reuiscit, & consolidatur: sic est dicendum in nostro casu; & ita tenet uterque Molina loco allegato.

Quod si dicatur fieri præiudiciū secundo genito, aliisque vocatis, negandum est; quia secundo genitus, aliique vocati solum vocati sunt ad successione post mortem vitimi possessoris, casu quo primogenitus habilis non existat. Ergo ex habilitacione primogenito concessa nullum præiudiciū considerabile alijs fit. Adde hoc ius successione ante delatam hereditatem parum considerabile esse, quia variabile est. l. 1. §. si impuberi. ff. de colla. bonor. l. protra verum, cum similibus. ff. ad l. 1. Falcid. Et hæc de potestate Pontificis.

Alij uero principes suprema legitime sibi subditos possunt quoad temporalia tantum, nempe quoad honores, & successione, etiam si successio debeat esse in secundo, aut in maioratu. Nam licet ex simplici legitimacione non censetur legitimatus

matu ad successionem feudi, vel maioratus, ut aliis relatis tradit Molin. lib. 3. de primogen. c. 3. n. 9. Couart. 3. var. cap. 6. n. 7. Iulius Clarus lib. 3. sentent. §. feudum, q. 82. At si specialiter ad illam successione legitimitatis, succedere potes, dummodo à voluntate instituentis fideicommissam non excludaris sic Couart. supra, & noster Molina tract. 2. de iustit. disp. 174. in fine. Ad spiritualia autem ex limitatione principum secularium nequaquam habitus esse potes. Quia nullam in spiritualibus habent potestatem. Quare ex nulla horum principum legitimatione capax esse potes ordinum, ac beneficiorum; illa vero legitimitas in radice matrimonij, quam Pontifici concessimus, principibus secularibus competere non potest, cum illis denegatum ab ecclesia sit matrimonij impedimenta statuere, illave tollere, iuxta textum in cap. 1. de sponsalib. & cap. tuam, de ordine cognit. & ita tradit Sanch. lib. 8. disp. 7. num. 11.

19 Ad ius patronatus esto spirituale sit, quia tamen rebus spiritualibus solet annexi, bene possunt principes seculares habilem indiretè reddere sibi subditum, Nam habitando ad successionem hæreditatis, cuius patronatus annexum est, consequenter ad ipsum ius habilitant: sic aliis relatis Couart. tuus 2. part. de sponsal. cap. 8. §. 8. num. 18. Basilus Legionen, lib. 11. cap. 1. num. 14. Ioann. Azor. 2. p. lib. 2. c. 4. quest. 7. Molina tract. 2. de iustit. disp. 173. vers. nem.

§. VI.

De his, qui legitimi possunt.

- 1 Legitimandus debet esse subditus legitimantis.
- 2 Quid si bona intra tuum territorium existant, poterint alienum subditum legitimare? Affirmant aliqui.
- 3 Contrarium est dicendum.
- 4 Filii sacri opposita rationi.
- 5 Princepsne possit filium suum legitimare? Negant aliqui.
- 6 Verius est oppositum.
- 7 Non potest filius ex vi talis legitimationis in regno succedere.
- 8 Filium clericum plures negant à principe legitimari posse.
- 9 Verior est contraria sententia.
- 10 Pontifex potest statuere, ne bona clericorum ad filios spiritorios deveniant, esto à principe seculari legitimati sint.
- 11 Si filius clericus in sacris sit, vel beneficiatus, plures firmant sacris probabiliter legitimari à principe seculari non posse.
- 12 Probabilis est oppositum.
- 13 Qualis consensus legitimari, & parentum requiratur.
- 14 Filius natus ex parentibus impeditis, ad contrahendum an legitimari possit? Proponitur dubitandi ratio.
- 15 Verius est legitimari posse.

1 **C**onstat ex §. precedenti, legitimandum subditum esse debere legitimantis, quia legitimitas actus est iurisdictionis saltem voluntariæ; ac proinde necessatio in subditum exercenda. Quod omnino verum est, quando non solum legitimandus, sed bona ad quæ legitimatur, extra territorium legitimantis existunt. Quia extra territorium nulla est iurisdicatio. l. ult. ff. de iurisdic. om. iudic.

2 Dubium tamen est an si bona intra tuum territorium existant, possis alienum subditum ex consensu parentis, & illorum quorum interest legitimare? Affirmat Bald. Proem. Codic. column. penult. & alij relati à Fachino lib. 3. controuers. c. 58. in princip. Moucor, quia legitimitas est actus iurisdictionis voluntariæ, eo quod inuitis dari non potest §. generaliter. Auth. quibus modis naturales efficiantur sui. sed actus iurisdictionis voluntariæ ubiq; exerceri potest & à quocunq; iudice. l. 2. ff. de officio proconsulis. l. 2. c. de emancipatis liberis. præcipue cum iurimè ex hac legitimatione fiat præiudicium; si quidem ei consentiant omnes, quorum interest. Ergo fieri potest à iudice erga non subditum. Adde ratione rei iuræ videtur principem iurisdictionem habere ad legitimandum alienum subditum.

3 Negatiua tamen sententia amplectenda est cum Abbate in c. per venerabile, qui filij sint legitimi n. 23. Couart. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 8. n. 14. Fachin. supra. Basil. Legionen, lib. 11. de matr. c. 6. n. 1. & alijs videtur; decisa esse in d. c. per venerabilem, vbi Pontifex dicit se legitimare filios Regis Franciæ, quia id facere potest absque alterius iniuria; eo quod nemini sint subiecti. Ex quo manifestè colligitur, si alteri subiecti essent, eos legitimare non posse. Et ratio est manifesta; quia legitimitas est inhabilitas per legem inductæ remotio, sed nemo potest ab hac inhabilitate quempiam remouere, nisi is, qui cum per legem à se latam inhabilem fecit. Ergo nullus potest alienum subditum legitimare; si quidem nullus potest alienum subditum suis legibus ligare.

4 Neque obstat ratio contraria. Admitto namque legitimationem esse actum iurisdictionis voluntariæ; nego tamen à quocunq; iudice exerceri posse. iurisdicatio namque voluntaria quæ à quocunq; iudice potest exerceri, est iurisdicatio, quæ

ex consensu subditi prorogari potest, secus quæ à subdito non pender, qualis est potestas legitimandi. Et licet nullum præiudicium parentibus, aliisque vocatis fiat ex illa legitimatione, non inde inferitur ex ipso iuramento aliquam in non subditum iurisdictionem acquiri; iuxta l. priuatorum. C. de iurisdic. om. iudic. ex ratione vero rei sitæ nulla communicatur Principi iurisdictioni, cum hæc personam spectet, non res circa quas est successio, & docuit Basil. Legionen, lib. 11. c. 6. num. 11.

5 Secundo dabitur, an possit princeps filium suum legitimare? Negat Iaf. in l. qui iurisdictioni præst. ff. de iurisdic. om. iudic. conuincit Basil. Legionen, lib. 11. de matr. c. 6. n. 1. in fine. Moucor. Tum quia legitimitas est actus mixtus ex iurisdictione voluntaria, & contentiosa, cum sæpe fiat in inuitum, & parte contradicente; sed iurisdictioni contentiosa exerceri non potest à patre in proprium filium. Ergo neque legitimitas potest à patre in proprium filium exerceri. Minorem probat dicta lex, qui iurisdictioni, vbi: Qui iurisdictioni præst, neque sibi nisi dicere debet, neque uxori, neque liberis suis, neque liberis, vel vxoris suæ secum habet. Adde neminem posse suo proprio facto authoritatem præstare iuxta textum in cap. fin. de iustit. & tradit Gio. sa in dicto cap. per venerabilem; verbo tanquam princeps præstaret autem si proprium filium legitimaret. Ergo dicendum est id fieri non posse.

6 Ceterum contraria sententia verior est, quam defendit Abbas in dicto cap. per venerabilem §. in super. per textum, sup. 13. & Bald. in l. si consul. 4. ff. de adoptionib. Couart. 2. de sponsal. c. 8. n. 20. Mol. tract. 2. de iust. disp. 173. vers. princeps. Ratio est quia ex communi sententia legitimitas, actus est iurisdictionis voluntariæ per se, licet per accidens, & ex consequenti aliquando habeat adiunctum actum iurisdictionis contentiosæ, sed iurisdictionis voluntariæ actum optimè potest patet in filium exercere argumento manumissionis, adoptionis, quæ à patre in filium fieri possunt. l. 1. & 2. ff. de officio pratoris. l. 23. §. 4. ff. de adoptionib. Ergo & legitimatio actum optimè potest patet in filium exercere. Adde esto legitimitas actus est iurisdictionis contentiosæ: ac bene à patre in filium exerceri potest, si filius ipse consentiat; quia in voluntariis bene potest ius suo dicere. l. in priuatis. ff. de iudicis. Neque contradicit lex, qui iurisdictioni. Tum quia ibi de conuenientia; non de necessitate videtur loqui. Tum quia loquitur de iure, quod alij præcedunt sibi competere. At ius legitimatiois solum legitimitate competere potest, non alijs, qui legitimationi contradicunt, esto ex legitimatione illis in consequentiam præiudicium fiat.

7 Ex vitamen huius legitimationis non potest filius legitimatus in regno succedere, si à republica statutum est, ut solij legitimi succedant; quia legitimatus recepto principis, sub legitimo non comprehenditur, ut pluribus comprobatur Molin. de Hisp. primog. lib. 3. c. 3. n. 3. & segg. & ita tradit Mol. tract. 2. de iustit. disp. 163. vers. princeps. Qui autem potestatem habere à principe legitimandi, proprium filium legitimare non potest quia hæc legitimitas extraordinaria est, & sub dubio principi conditur, non est igitur credendum in generali clausula communicari. Quapropter in particulari exprimenda est, ut consensatur complicitas. Couart. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 8. numero 21.

8 Tertio dabitur de filio clericum à principe seculari legitimari posse. Negant Dominic. à 5. Germiniano in cap. de iudicis, in 6. Part. cons. 1. n. 23. lib. 2. & in Senatu Parisiensi de statutu fuit anno 1562. prout testatur Gregor. Tolosan. lib. 2. synag. cap. sine. Alexand. consil. 87. volum. 2. quod incipit in q. codicillis. Moucor. primo; quia ad legitimandum habere à principe legitimandi, proprium filium legitimare non potest quia hæc legitimitas extraordinaria est, & sub dubio principi conditur, non est igitur credendum in generali clausula communicari. Quapropter in particulari exprimenda est, ut consensatur complicitas. Couart. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 8. numero 21.

9 Affirmatiua tamen sententia, nempe posse iudicem laicum legitimare filium clercici facultatem quoad honores, & successiones verior est, & tenenda; quia legitimitas est actus iurisdictionis exercitus in personam legitimatam. At ille filius cum secularis sit, subditus est iudici legitimanti. Ergo nihil obstat potest legitimationi. Nam consensus parentis ad legitimationem, non est requisitus ad propagandam, vel concedendam iudici iurisdictionem in ipsum clericum, sed in ipsum filium laicum præiudicandum; vel potius ad impediendum ipsius clercici præiudicium. Bona vero ad quæ legitimatur, esto exempta ius à tribuendis, & gabellis, dum à clerico possidentur, non tamen exempta sunt, quominus post mortem eius alteri à principe applicentur, & ius successionis concedatur. Leges vero, quæ per hanc legitimationem relaxantur, ciuile sunt, & non canonice; legibus namque ciuilibus statutum est, ne illegitimi in parentum sine legitimum, siue clericorum bonis succedant. Ergo nihil obstat hæc legi

DE CASI PALATO

legitimationi. Facit pro hac sententia § illud in Authent. quibus modis natur. efficiantur sui in illis verbis. Quid enim si ad sacerdotium alter eorum ascendat; quibus satis indicat Imperator se posse legitimare filium sacerdotis, & ita tenet Decius conf. 150. num. 5. Couart. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 8. num. 10. Fachin. lib. 3. controuers. cap. 59. Molina tract. 2. de iustit. disp. 173. vers. ad quem autem Basil. de Leon. lib. 11. de matrim. cap. 6. num. 6. Martinez lib. 5. recopilat. tit. 8. leg. 10. gloss. 1. num. 13. & alij apud ipsos.

10 Aduertit tamen optime Mol. supra. vers. illud tamen. posse Pontificem lege sua statuere. ne bona clericorum ad filios eorum spurijs deueniant; quantumuis à principe legitimati sint; vt hac via clerici à libidine frangentur; & impediuntur; ne occasione ditandi filios factiosos pauperibus debita alimenta donegent. Neque ex hac constitutione inferitur Pontificem in laicam iurisdictionem exercere; sed solum in clericum; eorumque bona impediendo; in filios transierunt. Quod fecit Pius V. in sua bulla; quam refert Nauar. de sponsal. clerici §. ult. n. 6. notab. 4. circa finem. quae tamen non videtur recepta in his Hispaniae regnis; prout testatur Mol. tract. 1. de iust. disp. 169. circa finem.

11 Maior dubitatio est; si filius clerici legitimandus in factis sit constitutus; vel si in minoribus sit beneficium Ecclesiasticum habitus; ratione cuius soli principis legem habeat; inquam; hic legitimari possit à principe. Saeculari? Negat Decius conf. 150. n. 4. Azor. 2. p. in fin. moral. lib. 2. c. 15. §. 5. in fine. Basil. Legionen. lib. 11. de matrim. c. 6. n. 9. Mouentur; quia laicus in clericum exercere nullatenus iurisdictionem potest; etiam ipso clerico consentiente; iuxta tit. de foro comp. Sed legitimatio; vt saepe dictum est; iurisdictionis est exercitium. Ergo haec iudex laicus comparatione clerici exercere non potest. Item superdudus clericus exemptus est à laica potestate. Ergo iudex laicus illum legitimare non potest. Quia legitimatio (vt omnes supponunt) fieri necesse debet in subditum.

12 Caeterum est haec sententia sit satis probabilis; probabiliorem ex ultimo affirmantem à iudice laico hanc legitimatio-nem faciendam esse; sic docent alii relatis Couart. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 9. Mol. tract. 2. de iustit. disp. 173. in med. vers. quando filius. Mouet ea consideratione Nam hic filius ob leges ciuiles inhabilitates spurijs ad successionem patris; est inhabilis ad succedendum; quamque inhabilitatem contraxit tempore quo laicus erat; neque illam excludit clericatus accepto; sed legum ciuiliu relaxatio ad illarum conditorem pertinet. Ergo ad ipsum pertinere debet legitimatio; conditor autem harum legum est iudex laicus. Ergo ad ipsum legitimatio pertinet. Neque obstat clericum exemptum esse à iurisdictione laica; quia non est exemptus integrè à iurisdictione diuina; sed à coercitua. Alias nullus legibus ciuilibus obligari posset contra receptam sententiam; de qua tract. de legib. disp. 1. diximus.

13 Quarto dubitatur; qualiter consensus legitimandi; & parentum ipsius requiratur. Si spectata iuris dispositione legitimatio facienda est; consistat non solum parentum; sed ipsius legitimatio consensus requiritur; habetur expressè § generaliter. Authent. quibus modis natural. efficiantur sui; & subditur ibi; nam per legitimacionem transit legitimatus in patriam potestatem; ac proinde usufructus bonorum ipsius; & administratio ad patrem pertinet. Non igitur erat conueniens; vt renuente patre; vel filio; hanc legitimacionem princeps concedat; sic omnes doctores. Ad haec tamen; si legitimatio esset dimissa; vt scilicet solum respiceret personam legitimatam; quam habilem redderet princeps ad honores; aliaque officia republicae; & non ad patris successionem; nullus patris consensus requiritur; quia sua non interest; & ex principis beneficio habet sic Mantica; l. 4. recopil. l. 10. tit. 8. §. 1. n. 11. Nunquam vero consensus aliorum agnatorum aut consanguineorum requiritur; tametsi legitimatus ad successionem patris consequenter maneat legitimatus ad aliorum successionem. Mol. tract. 2. de iustit. disp. 173. vers. item legitimatus respectu. Qualis autè consensus requiratur; Eman. Costa in l. Gallus. §. Quod si tantum ff. de liber. & posthum. p. 2. concl. 1. & Mol. tract. 2. de iust. disp. 173. vers. vt legitimatio; negant esse necessarium expressam; sed sufficere praesumptum; dummodo haec praesumptio non colligatur ex sola iustitia legitimacionis; & silentio; sed ex aliquo actu; quod non nisi legitimacionis iure effici poterat. Caeterum probabilius credo te sufficienter consentire; si scias legitimacionem; & scias; neque contradictas; cum contradicere possis ex leg. in adoptionib. §. ff. de adoptionib. & videtur decidi in leg. 2. §. ult. ff. de iust. matrim. ibi; scire cum exigimus; vt videtur non contradicere. Et ratio ea est; quia cessatio contradiccionis cum scientia legitimacionis est virtualis legitimacionis approbatio. Basil. Legionen. lib. 11. de matrim. c. 6. n. 13. vide Martinez. leg. 10. tit. 8. lib. 5. recopil. gl. 10. n. 11.

Dixi spectata iuris dispositione. Nam si princeps velit vt plenitudine suae potestatis; poterit inquit quemlibet legitimare; cum coin legitimacionis condiciones à iure humano statueret; princeps iuris illius constitutor; eas relaxare poterit. Titaque; de nobilit. c. 6. n. 1. Aut; Gabr. tit. de legit. conel. §. in fine. Basil. supra. n. 14.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

Hinc sit absentis legitimacionem eff. cum non habere; quousque ipse illam ratam habeat; neque infantis legitimacionem; quousque ipse liberè consentiat. Excepit nisi ex plenitudine potestatis princeps ei velit hoc beneficium concedere. Azor. 2. p. in fin. mor. l. 2. c. 14. §. 9.

15 Quomodo dubitatur; an filius natus ex parentibus impediis ad contrahendum legitimi possit. Ratio difficultatis est; quia legitimatio est natalium restitutio; at hic nequit natalibus restitui; cum non possit princeps copulam illam; ex qua genitus est; legitimam; & coniugalem facere. Ergo eius restitutio non est legitimatio; sed dispensatio. Adde Authent. quibus modis natural. efficiantur sui §. ult. prohibet his filiis legitimacionem concedi; neque naturales vocari; neque participanda eis vlla clementia est. Huc accedit horum filiorum restitutio dispensationem vocari; in cap. per venerabilem. qui filij sunt legitimi; & ita tenent plures relati à Fachin. l. 3. controu. c. 57. in pr. & à Martinez l. 5. recopil. l. 10. tit. 8. gloss. 1. n. 1. quos ipse sequitur Couart. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 8. n. 4. testatur sibi aliquando hanc opinionem placuisse.

16 Caeterum verius est hos à principe legitimi posse; si plenitudine suae potestatis utatur; sic Couartius & Fachineus supra. Molin. tract. 2. de iust. disp. 173. in princip. Basil. Legionen. lib. 11. de matrim. cap. 6. fine. Ratio est; quia haec inhabilitas; & illegitimatio iure humano introducta est; iure enim naturae omnes filij legitimi nascuntur. Sed quae iure humano inducta sunt; principis voluntate abrogari; seu mutari possunt; sed naturali iustitiae de iure natur. gentium; & ciuili. Ergo potest haec inhabilitas mutari; & loco illius legitimatio naturalis succedere. Neque obstat principem non posse copulam illam; ex qua filius legitimandus genitus est; legitimam reddere; quominus non posset filium naturalem legitimare. Non enim ad legitimacionem requiritur restitutio natalium ex matrimonio; sed natalium ex natura; & sic restitutus reputatur; ac si ex vero matrimonio natus esset; quamuis matrimonium inter parentes esse non possit. Lex autem illius Authent. statuit hos filios indignos esse legitimacione; ac proinde iure ordinatio legitimandos non esse; at non tollit; neque potest tollere à principe potestatem illos legitimandi; si sibi placuerit; textus vero in c. per venerabilem; vtur verbo dispensationis; quia legitimatio est quaedam iuris dispensatio; si quidem illegitimus; & alioquin iure inhabilis ad successionem admittitur.

S. VII.

Quae condiciones exprimentae sunt; validum sit legitimacionis scriptum.

- 1 Debet matrimonium inter parentes moraliter esse impossibile.
- 2 Debet fieri mentio; si forte pater habeat filios legitimos.
- 3 Non est opus exprimere alios cognatos; & consanguineos patri succedentes.
- 4 Deinde est mentio facienda substituti.
- 5 Potest sine princeps legitimare prolem; vt in hereditate cognatus delata succedat; Affirmant plures; si nondum possessionem habeat.
- 6 Contrarium censet renendum.
- 7 Idem est dicendum; esto hereditas delata sit; sed nondum adita.
- 8 Idem de substituto sub conditione; si pater sine liberis ex legitimo matrimonio decedat.
- 9 Secus dicunt aliqui; si conditio sit; si decedat sine liberis legitimis.
- 10 Contrarium etiam in hoc casu verius existimo.
- 11 Si substitutio facta est sub conditione; si ultimus possessor sine liberis decesserit; an hunc substitutum excludat filius naturalis? Ex circumstantiis substitutionis desumendum est.
- 12 In legitimacionis imperatione citandi sunt qui ius ad hereditatem habent impedibile.
- 13 Qui excludantur in legitimacione concessa sub hac conditione; nempè sine prauidio legitimorum.
- 14 In imperatione legitimacionis explicari debet qualitas illegitimitatis.
- 15 Apponitur quadam limitatio.
- 16 Requiritur causa ad concedendam legitimacionem.
- 17 Qualiter legitimatus; vel dispensatus habilis est ad beneficia.

18 Primo; & praecipue requiritur; ne possint parentes matrimonium contrahere; vel quia cum aliis illorum decessit vel est longe absens; vel quia cum aliis fornicacionem commisit; vel se inhabilem moraliter fecit. Nam seclusa hac impossibilitate saltem morali; nequaquam princeps legitimacionem concedit; cum eam subroget loco matrimonij; quod credit impossibile; probatque textus in Authent. quibus modis natural. efficiantur

B b

efficiantur legit. §. si igitur, collat. 6. & tradit Couarr. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. n. 5. Gregorius Lopez l. 4. tit. 13. part. 4. verbo de barraga. Molin. de Hispan. primogen. l. 3. c. 3. num. 39. noſter Molin. trañ. 2. disp. 173. verſum ſi h. Matienzo. l. 10. n. 8. lib. 5. compil. gloſſ. l. n. 10. & alij plures ab eildem relati.

2. Secundo requiritur, vt legitimandus mentionem faciat, ſi forte eius pater habeat filios legitimos. Quia ſpectata ordinaria poteſtate non cenſetur princeps cum præiudicio legitimum velle legitimatiorem concedere: habetur expreſſe in §. ſi quis ergo, & ſequenti. Authent. quibus modis naturalis efficiatur ſui, & §. generaliter, eod. tit. & Authent. quibus modis efficiatur legitimi, §. ſi igitur, & docent paſſim doctores. Videtur autem ceſſare neceſſitas hos legitimos filios explicandi, ſi ipſe in impetratione legitimatiorem conſentiret. Quia tunc ceſſaret eorum præiudicium: ſic Anſ. Gabriel. de legitim. concl. 6. n. 17. Baſil. Legioneſ. lib. 11. de matr. c. 7. n. 3. Sed non caret difficultate. Quia mentio legitimorum non ſolum expoſtulatur, ſe fiat eis præiudicium, ſed vt intelligat princeps, non eſſe neceſſarium ſubrogare filios naturales loco legitimum, qui eſt finis legitimatioms, cum filij legitimi adint. Nunquam tamen ob parentum conſenſum exculatur legitimandus ab expreſſione legitimorum; quia conſenſus parentis non impedit eorum præiudicium, nec ſuperfluum ſubrogationem: Couarr. 2. p. de ſponſalib. c. 8. §. 9. n. 7. Azor. 2. p. lib. 2. c. 14. q. 11. Baſil. Legioneſ. ſupra. S. vero nullus adit filius legitimus, & legitimandus habeat patrem, & avum, vtriuſque conſenſum exiſtente in regnis Hiſpaniæ neceſſarium eſſe. Quia in his regnis patri carenti filij legitimis neceſſario ſuccedit auus in duabus partibus, ita vt non poſſit filius de illis liberè diſponere, ſed ob præiudicium legitime filijs legitimis neceſſario competentis eſt mentio faciendâ filiorum legitimorum. Ergo etiam ob præiudicium ſuſceſſionis auorum, eſt mentio illorum faciendâ, & ita tenet Mol. trañ. 2. de iuſtit. diſp. 173. verſum ſi legitimatio. cum Eman. à Coſta in leg. Gallus. §. & quid ſi tantum, ſi de l. & poſthum. 2. p. n. 146.

3. Alios vero cognatos, & conſanguineos ſuccedentes patri ab inteſtato, non eſt neceſſarium exprimer. Quia ſolum ſuccedunt caſu quo pater aliter de bonis ſuis (vt poteſt) non diſpoſuerit, cum autem liberum patri ſit cui voluerit bona ſua relinquere, nullum agnatis, & conſanguineis ex illa legitimatiõne præiudicium fit: ac proinde eorum mentio non eſt faciendâ, Couarr. 2. part. de ſponſal. cap. 8. §. 9. n. 7. Decius conſ. 55. col. 1. & 3. Titaeque in l. ſi nunquam, God. de reuocandis donat. verbo ſuſceperit. n. 53. Baſilius l. 11. c. 7. n. 4. Quod procedit non ſolum viuentis patre, ſed illo mortuo, caſu quo in morte expoſtulauerit filij legitimatiõnem, & ſub ea conditione illum hæredem ſuſtituerit; quia tunc ex voluntate principis effectus legis ſuſpendentis cenſentur hæredes non acquirere ius ad bona defuncti, niſi caſu quo princeps voluntati parentis defuncti non annuerit, legitimando filium, vt pater expoſtulauit. At ſi princeps filium legitimauerit, vt verè legitimare poterit, ſicut poterat in vita, ceſſat ius hæredibus conſenſum ſic ex Bart. & alijs tradit Couarr. ſupra, & multis allegatis Matienzo leg. 10. tit. 8. lib. 5. recipit gloſſ. l. n. 10. Molina trañ. 2. de iuſtit. diſp. 174. verſ. illud vitium. At patente inteſtato mortuo non poteſt legitimandus legitimatiõnem impetrare, quia exprimat hæreditatem cognatis delatam eſſe, quia non eſt cenſendus princeps velle illis in iure quaſito præiudicare, Couarr. n. 9. Matienzo n. 19. Azor. lib. 2. c. 14. q. 10. Baſil. c. 7. n. 4.

4. Deinde eſt mentio faciendâ ſubſtituti, ſi forte aliquis ſit in hæreditate patennis, caſu quo ſine liberis legitimis deceſſerit, quia cum pater non potuerit liberè de hæreditate diſponere, ſed obligatus ſit ſubſtituto relinquere, ipſeque ſubſtitutus ius ſuccedendi habeat, non eſt credendus princeps huic iuri præiudicare velle: ſic alijs relatis Couarr. diſto. cap. 8. §. 9. numer. 8.

5. Sed grauis eſt, inter inſperitos controuerſia, poſſitne princeps de plenitudine ſuæ poteſtatis tibi legitimatiõnem concedere, vt in hæreditate cognatis delata ſuccedat? Et quidem ſi cognati hæreditatis poſſeſſionem habeant, omnes conueniunt nõ poſſe principem te legitimare ad ſuccedendum in illa, quia non eſt in eius poteſtate aliquam bonis proprijs ſpoliare, vt alteri ea concedat, excepta cauſa boni communis, & dato bono cambio. At ſi hæreditatis poſſeſſionem non habeant, ſed ſolum illâ adierint, hoc eſt, hæreditati conſenſerint, voluerintque eſſe hæredes, ratione cuius dominum acquirerint, iuxta l. cum hæredes, ſi de acq. poſſ. plures cenſent poſſe principem te ad illius ſuſceſſionem legitimare. Quia princeps in iure civili diſpenſare poteſt, cum ſit ab ipſo conſtitutum, ſed à iure civili habetur, quod agnari dominium habeat hæreditatis per illius aditionem. Ergo à principe impediti poſſeſt, & tibi concedi.

6. Contrarium tamen omnino tenendum eſt. Nam eſto à iure civili, & legibus regalibus pendat, quod per aditionem hæreditatis dominium acquiratur, at illo acquiſito, iam à principe, illiusque legibus independens eſt, iureque; naturæ debitum illud habenti, nequit ergo princeps illud tollere: ſic alijs relatis Matienzo l. 10. tit. 8. l. 5. compil. gloſſ. l. n. 20. Mol. de Hiſp. primos. l. 2. c. 7. n. 28. Couarr. 2. p. de ſponſal. c. 8. §. 9. n. 9. Molina leſuita trañ. 2. diſp. 174. concl. 4.

7. Verum ſi hæreditas ſolum cognatis delata ſit, eo quod ipſi poteſtatem habeant repudiandi hæreditatem, vel illam acceptandi, prout magis ſibi fuerit expediens, communioſ ſententia defendit poſſe principem ante illius aditionem te legitimatum reddere ad ſuccedendum, & excludendum agnatos, quibus eſt hæreditas delata, ſic Molina de Hiſp. primos. l. 2. c. 7. n. 30. Baſil. l. 11. de matr. c. 7. n. 5. ſine. Matienzo ſupra. n. 21. Cou. eſt dubius, ſupradictos. §. 9. n. 9. Ratio ea eſt poteſt, quia ante aditionem hæreditatis non eſt plenum ius cognatis acquiſitum, Ergo à principe impediti poſſeſt ex plenitudine ſuæ poteſtatis.

Cæterum probabilius credo oppoſitum cum noſtro doctum. Mol. trañ. 2. diſp. 174. concl. 4. & Iortunio relato à Couarr. ſupra. cuius authoritatem ipſe magnificat. Ratio eſt, quia eo ipſo, quo hæreditas cognatis delata eſt ipſi cum non repudauerint, neque in hoc iure acquiſito iam à principe eiusve legibus dependentiſe in eius acquiſitione dependent, & cito dependent in dominio acquirendo per aditionem. Sed ius alteri acquiſitum nequit princeps tollere, niſi ex cauſa publica boni communis & dato bono cambio, Ergo nequit in præiudicium eorum, quibus delata eſt tibi legitimatiõnem concedere.

8. Idem quod dictum eſt de hæreditate cognatis delata, dicendum eſt de ſubſtituto ſub ea conditione, ſi tuus pater ſine liberis ex legitimo matrimonio decedat, non inquam poteſt princeps te legitimare, vt hanc ſubſtitutum excludas. Quia eſto à voluntate principis, cuiusque gratia dependet inſtitutio feudi, & maioratus, in qua ſubſtitutus cum illa conditione nominatus eſt, facta ea inſtitutione, nominatione non pender à principis voluntate ius ad ſuſceſſionem, quod ſubſtitutus habet. Ergo non poteſt illud ab eo auferre, & ſi contra voluntatem inſtituentis communicare. At eſt voluntas inſtituentis, vt detur ſubſtituto deſicientibus filiis ex matrimonio genitis. Ergo dari non poteſt tibi legitimatio, cum legitimatus nõ comprehendatur ſub his, qui ex matrimonio ſunt geniti, ſic Mol. l. 3. de primogen. c. 7. n. 2. & §. 1. noſter Mol. trañ. 2. de iuſtit. diſp. 174. concl. 6. & 7. Couarr. 3. var. c. 6. n. 7. in reſponſ. ad 4.

9. At ſi inſtituto ſolum dicat, ſi ſine liberis legitimis deceſſerit? Communis ſententia aſſumat te legitimatum à principe hunc ſubſtitutum excludere, quia legitimatus inter legitimatos filios computari debet. Authent. quibus modis naturalis efficiatur legitimi, §. ſi igitur licentia, & in Authent. quibus modis naturalis efficiatur legitimi, §. quoniaſ. ibi: ſi quis ergo ſine legitimis nõ habens. colat. c. 1. 4. tit. 15. p. 4. ibidem deinde de delate legitimis. Ergo ſtante tua inſtitutione ceſſat conditio neceſſaria, ſi ſubſtitutus ſuccedat, ſiquidem iam non decede ſine legitimis filiis, ſic Couarr. 3. var. c. 6. n. 7. & 2. p. de ſponſalib. c. 8. §. 9. n. 8. & plures relati à Mol. l. 3. de Hiſp. primos. c. 7. n. 2. & 26. Limitant autem plures hanc ſententiam, vt non procedat in ſubſtituto à perſona nobili, quales regulatarii ſunt omnes Hiſpani maioratus, quia tunc non præſumitur ſub filiis legitimis legitimatum, qui ſolet ex infima plebe eſſe, inſtitutorem voluiſſe comprehendere. Secundo limitant, niſi vocet filios, & filias, ad quasque legitos filios legitimis: non enim eſt credendum filios legitimatos reſcripto principis ſub hac diſpoſitione contineri. Alias comprehendere filios naturales filiarum, ſi à principe legitimaretur, quod videtur abſurdum, ſic Mol. lib. 3. cap. 3. n. 10. & 34.

10. Nihilominus probabilius exiſtimo te ſic legitimatum à principe non excludere ſubſtitutum, cum illa clauſula. Nam licet legitimatus ſic iuris quoad plures eſſe deus, & privilegia legitimis cenſetur: at in quomodo accptione non cenſetur, ſed inſtituens maioratum credendus eſt non ſenſu legitimatiõnem communem accptionem vitupare. Ergo ex eius accptione ſub filiis legitimis te legitimatum non comprehendit. Ergo non excludis hinc inſtitutum, ſic Molina l. 2. de primos. c. 7. n. 31. & lib. 3. cap. 3. n. 27. & 29. noſter Molina trañ. diſp. 174. concl. 8.

11. Quod ſi inſtitutio maioratus, feudi vel fidei commiſſi facta ſit ſub ea clauſula, vt ſubſtitutus ſuccedat ſi, vicimus poſſeſſor ſine liberis deceſſerit, grauis eſt controuerſia inter doctores, an filius naturalis hunc ſubſtitutum excludat? Alij aſſerunt, alij negant, vt videre eſt apud ſuprad. Mol. lib. 3. c. 3. n. 41. & ſeqq. & noſtrum Mol. d. diſp. 174. in fin. eoruſque reſoluto nobis probatur, nempe ex conditione, & qualitate inſtituentis, alijque circumſtantijs hoc delendum eſſe. Nam ſi inſtituens ſit perſona nobilis, nunquam credendus eſt voluiſſe maioratum ad naturalium filium decedere, ne poſſidens maioratum, quique deſert ſui generis honoris inſignia, capereque eſt totius familiaræ, cui omnes reuerentiam exhibent, vilis ſit & adclatæ proinde conditio illa, ſi ſine liberis deceſſerit, idem eſt regulatarii cum illa, ſi ſine liberis legitimis deceſſerit.

12. Hinc colligere potes citandos eſſe in impetratione legitimatioms eos omnes, & ſolos, quia ius ad hæreditatem habent impeditæ à patris libera voluntate. ſic doctores relati. Vide Mol. de Hiſp. primos. l. 3. c. 3. n. 10. Cou. §. 9. n. 8. Hac enim citatio requiritur, vt principi conſtet cauſam legitimam addeſſe ad legitimatiõnem concedendam. Nam eſto ſubſtitutus aliquiſ filij legitimi ſæpè præiudicium condituri filij legitimatiõni faciendæ.

facienda, quia illis praedictat. At quae eorum contradictio de-

13 At si non absolute sed cum restrictione concedat legiti-

14 Tertio, ut valida sit legitimatio, explicari debet qualitas

An vero explicare debeas, si utrinque adulterium est com-

15 Supradicta limitanda sunt, nisi princeps concessionem ita

16 Quarto requiritur causa ad concedendam legitimacionem,

17 Et his omnibus intertuo, qualiter legitimatus, vel dispen-

fatus habitus sit ad beneficia. est enim legitimatus aequè habi-

PUNCTUM II.

An filij presbyterorum aliàs legitimati, vel dispen-

- 1 Expenditur decretum Tridenti.
2 In quo hoc decretum distinguatur ab his, quae iure communi
3 Prohibitio est de filiis illegitimis comparatione suorum pa-
4 Limitant aliqui, ut procedat mortuo parente. Sed non admittitur
5 Pater non est prohibitus obtinere beneficium filij illegitimi.
6 Sed an obtinere possit beneficium in illa ecclesia, in qua filius
7 Qualiter pater obtinere beneficium debet, ut filius illegitimus
8 Qualiter neque mediata neque immediata potest filius benefi-

Tota difficultas versatur in explicatione textus concilii

Hoc decretum, ut sacra concilij congregatio declarat, plu-